

Suhteellinen ikävaikutus Suomen Palloliiton Uudenmaan piirin poikien piirijoukkueissa vuosina 2000-2014

Miika Nuutinen & Jukka Palenius

Opinnäytetyö

Vierumäen yksikkö

Liikunnan ja vapaa-ajan

koulutusohjelma

Kevät 2015

Tekijä tai tekijät Miika Nuutinen & Jukka Palenius	Ryhmätunnus tai aloitusvuosi LOT 11
Raportin nimi Suhteellinen ikävaikutus Suomen Palloliiton Uudenmaan piirin poikien piirijoukkueissa vuosina 2000-2014	Sivu- ja liitesivumäärä 49 + 16
Opettajat tai ohjaajat Kimmo Kantosalu	
<p>Suhteellinen ikävaikutus on ilmiö, joka on ollut juniorijalkapallossa esillä jo jonkin aikaa. Aihetta on tutkittu ulkomailla, mutta Suomessa sitä ei sen tärkeyden tiedostamisesta huolimatta ole vielä tutkittu yhtä laajasti. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, esiintyykö suhteellista ikävaikutusta Uudenmaan piirin piirijoukkueissa vuosina 2000-2014. Lisäksi haluttiin selvittää, esiintyykö sama ilmiö suuremmassa pelaajaryhmässä, josta piirijoukkue valitaan. Piirijoukkuepelaajien ja piirijoukkuetta varten katsastettavien pelaajien ikäjakaumia verrattiin toisiinsa, jotta voitaisiin selvittää valintaprosessin merkitystä suhteelliseen ikävaikutukseen. Tutkimuksessa pyrittiin myös selvittämään, esiintyykö piirijoukkuepelaajien ikäjakaumassa muutoksia, kun samasta ikäluokasta muodostetaan kaksi piirijoukkuetta, ja mikä on ilmiön kehityssuunta tutkitulla ajanjaksolla.</p> <p>Tutkimusta varten kerättiin 341 piirijoukkuepelaajan tiedot piirin vuosikertomuksista viidentoista vuoden ajalta, sekä 1217 piirijoukkuetta varten katsastettavien pelaajan tiedot piirin arkistoista kuuden vuoden ajalta. Lisäksi Tilastokeskuksesta saatiin tutkimukseen poikien Uudenmaan alueellinen syntyvyystilasto vuosilta 1987-2000 antamaan kuvaa lähtötilanteesta, ja siihen vuosien varrella tapahtuneista muutoksista pelaajamassan ikäjakauman osalta. Pelaajien syntymäajat saatiin käyttöön Palloliiton Palloverkko-tietojärjestelmästä.</p> <p>Tutkimuksen tulokset vahvistavat alkuperäisen oletuksen piirijoukkueiden alkuvuosipainotteisesta ikäjakaumasta, eli suhteellisesta ikävaikutuksesta. Tutkimus osoittaa, että myös piirijoukkuetta varten katsastettavassa pelaajaryhmässä esiintyy suhteellista ikävaikutusta, muttei niin vahvasti kuin piirijoukkueissa. Katsastuspelaajien ikäjakaumasta voidaan kuitenkin päätellä, että suhteellinen ikävaikutus alkaa jo lapsuusvaiheessa. Tutkimuksen perusteella toisen piirijoukkueen muodostaminen ei täysin poista alkuvuosipainotteisuutta tai tarjoa viimeisellä vuosineljänneksellä syntyneille pelaajille merkittävästi parempaa mahdollisuutta selviytyä piirijoukkueeseen. Piirin kakkosjoukkue osoittautui kuitenkin ikäjakaumaltaan ykkösjoukkuetta tasaisemmaksi.</p>	
Asiasanat suhteellinen ikävaikutus, jalkapallo, piirijoukkue	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Suhteellinen ikävaikutus	3
3	Nuoren pelaajan kehitys	5
3.1	Fyysinen kasvu.....	5
3.2	Biologinen kypsyminen.....	6
3.3	Psyykinen kehitys	6
3.4	Kronologinen ja biologinen ikä	7
3.4.1	Kronologinen ikä	7
3.4.2	Biologinen ikä.....	8
4	Palloliiton lajiprosessi ja valmennuslinja.....	9
4.1	Lajiprosessi	9
4.2	Valmennuslinja	9
5	Pelaajien valintakriteerit ja -menetelmät	13
5.1	Pelaajien valintakriteerit piiri-, alue- ja maajoukkue toimintaan.....	13
5.2	Pelaajien valintamenetelmät	13
6	Pelaajan potentiaali	15
6.1	Lahjakuus käsitteenä.....	15
6.2	Motivaatio	17
6.3	Potentiaalin tunnistaminen yleisesti	17
6.4	Potentiaalin tunnistaminen jalkapallossa.....	19
6.5	Potentiaalin tunnistamisen tärkeys.....	20
7	Toimeksiantajan esittely	23
7.1	Suomen Palloliitto.....	23
7.2	Uudenmaan piiri – osa Palloliittoa	23
8	Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimusongelmat.....	25
9	Menetelmät.....	26
10	Tulokset	29
10.1	Piirijoukkuepelaajien ikäjakauma verrattuna alueelliseen syntyvyyteen	29
10.2	Katsastuspelaajien ikäjakauma verrattuna alueelliseen syntyvyyteen	30
10.3	Katsastuspelaajien ikäjakauma verrattuna piirijoukkuepelaajien ikäjakaumaan ..	31
10.4	Uudenmaan piirin 1. joukkueen ikäjakauma verrattuna piirin 2. joukkueen ikäjakaumaan	32
10.5	Suhteellisen ikävaikutuksen kehityssuunta	33
11	Pohdinta	34
11.1	Tulosten yhteenveto	34
11.2	Suhteellinen ikävaikutus.....	36

11.2.1 Lapsuusvaiheen suhteellinen ikävaikutus	37
11.2.2 Ratkaisuja suhteellisen ikävaikutuksen torjumiseen	39
11.3 Fyysinen kehitys ja pelaajavalinnat	42
11.4 Luotettavuus ja toistettavuus	42
12 Jatkotutkimusmahdollisuudet	45
Lähteet	47
Liitteet.....	50

1 Johdanto

Suhteellinen ikävaikutus sekä syntymäajan merkitys pelaajavalinnoissa ovat herättäneet keskustelua viime vuosina niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Suhteellisella ikävaikutuksella tarkoitetaan tietyn ryhmän ikäjakauman painottumista johonkin vuodenaasaan, jalkapallossa alkuvuoteen, koska ikäluokan vaihtumispäivä on 1.1. Kansainväliset tutkimukset osoittavat, että jalkapallojunioreiden eliittijoukkueissa, kuten ikäkausimaajoukkueissa ja huippuseurajoukkueissa, valtaosa pelaajista on syntynyt vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Osana Suomen Palloliittoa toimiva Uudenmaan piiri pyysi selvityksen vuosina 1985-2000-syntyneiden Uudenmaan Piirijoukkue Cupiin osallistuneiden piirijoukkuepelaajien syntymäaikojen jakautumisesta, jotta saataisiin selville, esiintyykö suhteellista ikävaikutusta 14- ja 15-vuotiaiden piirijoukkueissa. Piirijoukkuepelaajien syntymäaikoja tutkimalla pyrittiin selvittämään Uudenmaan piirin valintojen merkitystä suhteellisen ikävaikutuksen, eli karrikoidusti esitettynä: löydetäänkö valinnoissa piiri-, alue- ja maajoukkueiden muodostamaan ”pelaajaputkeen” potentiaalisimmat vai vanhimmat pelaajat?

Toimeksiantajan oletus oli, että piirijoukkueissa esiintyy suhteellista ikävaikutusta. Tutkimuksen ensimmäinen tavoite oli vahvistaa tai kumota mainittu oletus. Lisäksi tutkittiin piirijoukkueita varten katsastettavaa pelaajaryhmää, ja sen ikäjakaumaa ikäluokkakohtaisesti, jotta voitaisiin verrata katsastuspelaajien ikäjakaumaa piirijoukkuepelaajien vastaavaan ja alueelliseen syntyvyyteen. Näin pyrittiin selvittämään, onko ikäjakaumaltaan oletusti alkuvuosipainotteisten piirijoukkueiden syynä itse piirijoukkuevalinnat, vai vääristymä katsastettavassa pelaajaryhmässä, jolloin syitä suhteelliseen ikävaikutukseen tulisi etsiä piirijoukkueiden valintaprosessia pidemmältä aikaväliltä. Tutkimuksessa esitetään myös mahdolliset eroavaisuudet Uudenmaan piirin ykkös- ja kakkosjoukkueen ikäjakaumissa, ja suhteellisen ikävaikutuksen kehityssuuntaa tutkitulla ajanjaksolla. Piirijoukkue- sekä katsastuspelaajien syntymäajat jaettiin ikäluokkakohtaisesti vuosineljänneksiin, kuten kansainvälisissä tutkimuksissakin. Näin tulokset ovat vertailukelpoisia muiden maiden vastaaviin tutkimuksiin.

Suomen Palloliitto on linjannut suomalaisen jalkapallon visioksi olla Euroopan kymmenen parhaan jalkapallomaan joukossa vuoteen 2020 mennessä (Suomen Palloliitto ry 2010, 2). Tavoite on haastava ja sen saavuttamiseksi parhaille pelaajille pitää pystyä tarjoamaan parhaat mahdolliset edellytykset huipun tavoitteluun. Suomi antaa kilpailijoilleen tasoitusta pelaajamäärässä ja koulutettujen valmentajien määrässä, siksi potentiaalisten pelaajien tunnistaminen ja saattaminen oikeaan ympäristöön nousee korostuneeseen asemaan. Suhteellisesta ikävaikutuksesta mielenkiintoisen tekee se, ettei sen ehkäisemiseen ole –

monista yrityksistä huolimatta – löydetty täysin toimivia menetelmiä edes johtavissa jalkapallomaissa. Jos tulosten pohjalta pystyttäisiin kehittämään uusia toimintamalleja, voisi suomalainen jalkapallo olla pian uudessa tilanteessa: tekemässä jotain edelläkävijänä ainaisen matkimisen sijaan.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, esiintyykö Suomen Palloliiton Uudenmaan piirin piirijoukkueissa suhteellista ikävaikutusta, ja onko piirijoukkueita varten katsastettujen pelaajien ikäjakauma samansuuntainen piirijoukkuepelaajien kanssa. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään myös suhteellisen ikävaikutuksen kehityssuuntaa tutkimalla pitkää ajanjaksoa ja huomioimalla työssä rakenteelliset muutokset esimerkiksi Piirijoukkue Cupin joukkuemäärässä.

2 Suhteellinen ikävaikutus

Juniorijalkapallossa pelaajat luokitellaan ikäluokkiin kronologisen iän perusteella. FIFA linjasi vuonna 1997 ikäluokan alkamispäiväksi tammikuun ensimmäisen. Tällä pelaajan kehityksen ikään liitävällä päätöksellä pyrittiin tarjoamaan kaikille pelaajille tasavertainen mahdollisuus kehittymiseen ja menestymiseen. Ikäluokan (saman vuoden 1.1-31.12 välisenä aikana syntyneet) sisällä voi olla kuitenkin suuria kognitiivisia, fyysisiä ja emotionaalisia eroja vanhimpien (ikäluokan ensimmäisinä kuukausina syntyneiden) ja nuorimpien (ikäluokan viimeisinä kuukausina syntyneiden) välillä. Suhteellisella ikävaikutuksella (relative age effect) tarkoitetaan ilmiötä, jossa suhteessa suuri osa junioriurheilijoista on syntynyt vuoden ensimmäisellä neljänneksellä ja pieni osa vuoden viimeisellä neljänneksellä. Puhuttaessa suhteellisesta ikävaikutuksesta urheilussa, viitataan usein yksilöiden väliseen ikäeroon ikäryhmän sisällä, mikä voi vaikuttaa oleellisesti pelaajan suoriutumiseen lajin parissa. (Helsen, Van Winckel & Williams 2005, 629.)

Kansainvälisten tutkimusten mukaan erot suhteellisessa iässä ikäluokan sisällä vääristävät eliittijoukkueiden ikäjakaumia suhteessa syntyvyyteen. Helsen ym. tutkivat kymmenen Euroopan maan (Belgia, Tanska, Englanti, Ranska, Saksa, Italia, Hollanti, Portugali, Espanja ja Ruotsi) juniorimaajoukkueiden (alle 15-, alle 16-, alle 17- ja alle 18-vuotiaat) pelaajien syntymäkuukausia ja saivat tulokseksi, että huomattavasti suurempi osa maajoukkueisiin valituista pelaajista on syntynyt vuoden alku- kuin loppupuoliskolla. (Helsen ym. 2005, 632-635.) Samankaltaiseen tulokseen päätyivät myös Mujika ym. tutkiessaan basiseura AC Bilbaon pelaajia nuorisoukkueista aikuisten ammattilaisjoukkueeseen asti. (Mujika ym. 2009, 1153-1158)

Malcolm Gladwell pohtii kirjassaan ”Kuka menestyy ja miksi” (2008) menestyksen syyseuraussuhdetta käyttäen hyväkseen syntyvyydeltään alkuvuosipainotteisia pelaajalistoja Tshekin jääkiekon ja jalkapallon juniorimaajoukkueista, sekä amerikkalaisista eliittitason jääkiekkoukkueista. Gladwell korostaa vahvasti ympäristöä, josta kasvaa menestynyt yksilö ja sen vaikutusta yksilön kehitykseen, lajista tai alasta riippumatta. Gladwellin mukaan ”menestyjät” ovat nauttineet alusta lähtien piilevien etujen aiheuttamasta etumatkastasta muihin nähden, millä ei ole tekemistä henkilön omien ponnistelujen kanssa. (Gladwell 2008, 12-24.)

Gladwellin esiin nostamat piilevät edut korostuvat lajeissa, joissa keskeisenä osana toimintaa ovat valinnat, tasoryhmät ja eriyttäminen, jolloin toiset saavat enemmän kokemusta kuin toiset. Tällöin eduksi muodostuvat esimerkiksi parempi valmentaja tai suuremmat

harjoitus- ja pelimäärät, ja pieni joukko – todennäköisesti pian ikäluokan vaihtumispäivän jälkeen syntyneitä – pelaajia päätyy etulyöntiasemaan. Tämä etulyöntiasema asettaa Gladwellin esiin nostaman jääkiekon, jalkapallon ja monet muut joukkuelajit malliesimerkiksi sosiologi Robert Mertonin itsensä toteuttavasta ennusteesta, eli tilanteesta, jossa alun perin virheellinen määritelmä saa aikaan uuden käyttäytymismallin, joka saa lopulta alkuperäisen määritelmän toteutumaan. Joukkuelajien virheellinen määritelmä koskee pelaajavalintoja, eli ketkä ovat parhaita valintavaiheessa. Vaikka alkuperäinen valinta olisi virheellinen, saa tapa, jolla valittuja pelaajia kohdellaan sen näyttämään oikealta. (Gladwell 2008, 12-24.)

3 Nuoren pelaajan kehitys

Noin 12 vuoden ikäisinä osa nuorista jalkapalloilijoista osallistuu ensimmäisen kerran piirinsä järjestämiin pelaajatarkkailutapahtumiin, joiden tarkoituksena on tarkkailla ja löytää piirin potentiaalisia pelaajia myöhempiä piirijoukkuevalintoja ajatellen. Näihin tapahtumiin valitaan pelaajia, jotka ovat jo jonkin verran kehittyneet jalkapallon pelaajina, sekä seura-joukkueidensa valmentajien mielestä osoittaneet pyrkimystä tavoitteelliseen harjoitteluun sekä kehittymiseen. Tässä ikävaiheessa pelaajat ovat jo murrosiän kynnyksellä, jokainen omaan yksilölliseen ja monista tekijöistä riippuvaan tahtiinsa. Kappale 3 käsittelee nuoren pelaajan kehitystä fyysisesti, biologisesti ja psyykkisesti, sekä vertailee kronologista ja fyysistä ikää.

3.1 Fyysinen kasvu

Hakkaraisen (2009b, 74) mukaan fyysisellä kasvulla tarkoitetaan yksinkertaisimmillaan kehon koon lisääntymistä, joka kohdistuu tarkemmin sen rakenteisiin ja mittasuhteisiin. Esimerkkeinä mainitaan muun muassa pituuskasvu sekä painon ja lihasmassan lisääntyminen, jotka ”ovat puhtaimmillaan fyysistä kasvua.” Kasvu on nopeimmillaan kahden ensimmäisen elinvuoden aikana, kun taas hitaimmillaan se on juuri ennen murrosiän alkua. Kasvupyrähdys johtuu pääasiassa testosteroni-androgeenin erityksen lisääntymisestä. Miehillä testosteronin erittyminen on voimakkaampaa kuin naisilla. (Mero 2007a, 12.)

Tytöillä pituuskasvupyrähdys alkaa noin 12-vuotiaana, pojat joutuvat odottamaan omaansa noin kaksi vuotta kauemmin. Pituuskasvu loppuu tytöillä keskimäärin 16-vuotiaana ja pojilla vastaavasti myöhemmin täysi-ikäisyyden kynnyksellä, noin 18 vuoden iässä. Mero (2007a, 11) on jakanut murrosiässä tapahtuvan kasvun kolmeen eri vaiheeseen. Ensimmäiseen vaiheeseen kuuluu hidas kasvu varhaisessa murrosiässä, toisessa vaiheessa alkaa noin kahden vuoden mittainen kasvun pyrähdys ja kolmannessa vaiheessa tapahtuu kasvun hidastuminen ja päättyminen. (Mero 2007a, 11-14.)

Kuten edellä mainittiin, fyysiseen kasvuun kuuluu myös painon lisääntyminen, erityisesti murrosiässä. Se tapahtuu useiden eri tekijöiden vaikutuksesta, joihin kuuluvat esimerkiksi pituuskasvu, rasvasolujen koon kasvaminen, lihasmassan lisääntyminen sekä hormonaalinen toiminta. Erityisesti pojilla lihassolujen pinta-ala lisääntyy voimakkaasti ikävuosina 10-16, joka aiheuttaa juuri lihasmassan kasvua. On esitetty arvioita, että murrosiän aikaan lihasmassan lisääntymiseen vaikuttaisi pituuskasvu ja sen aiheuttama lihassoluihin kohdistuva jatkuva venytysärsyke. (Hakkarainen 2009b, 92.)

Kolme solutasolla tapahtuvaa muutosta aiheuttavat fyysistä kasvua. Hyperplasia eli solumäärän lisääntyminen, hypertrofia eli yksittäisen solun koon kasvu ja soluvälitilan neste- ja rakennemäärän kasvu tapahtuvat kaikki suurimmaksi osaksi ihmisen 15-20 ensimmäisen ikävuoden aikana, mutta yksilölliset erot, kuten kalenteri-ikä sekä fyysinen kuormitus vaikuttavat muutosaikatauluun. Ympäristön ja perimän vaikutukset ovat myös merkittävässä osassa. (Hakkarainen 2009b, 74.)

3.2 Biologinen kypsyminen

Nuoren kehityksessä olennainen osa pituuskasvun ja painon lisääntymisen ohella on biologinen kypsyminen. Yleisesti sillä tarkoitetaan sukuelinten kypsymistä kohti sukukypsyysttä, mutta joitakin johtopäätöksiä kypsyystilan määrittämiseksi voidaan tehdä myös esimerkiksi vertaamalla nuoren sen hetkistä pituutta tämän pituusennusteeseen. Biologisen kypsymisen vaihetta on vaikea määritellä tarkasti, koska kypsymisaikataulu on yksilöllinen eikä sitä voida tarkasti ennustaa. Kypsymisasteen selvittämiseksi ja sen seuraamiseksi on kehitetty useita mittausmenetelmiä, jotka kuitenkin vaativat lääketieteellistä kalustoa tai vaihtoehtoisesti jatkuvaluonteisia kyselyitä. Edellä mainittuja menetelmiä käytettäessä on hyvä muistaa, että jos käytetään vain yhtä menetelmää, on olemassa virhearvion vaara. Vähintään kahden eri menetelmän yhteiskäyttö on tehokkaampaa, mutta näissä vaaditaan usein lääkärin tai terveydenhoitajan konsultaatioapua. (Hakkarainen 2009b, 82-90).

3.3 Psykkinen kehitys

Jokaisella nuorella on syntymästään saakka tietynlainen temperamentti. Se vaikuttaa nuoren persoonallisuuteen, joka kehittyy ja muuttuu vuosien varrella. Erilaiset temperamenttityypit voidaan yleisesti luokitella helppoihin, haastaviin tai hitaasti lämpeneviin. Nuoren persoonallisuuteen vaikuttavat olennaisesti myös perhetausta, ympäristö sekä monet vuorovaikutustilanteet esimerkiksi koulu- ja harrastustovereiden kesken, tai vastaavasti niiden vähyys. Myös monet muut kokemukset elämän aikana voivat muovata nuoren persoonallisuutta ja persoonaa suuntaan tai toiseen. (Nikander 2009, 103-123.)

Murrosiän ensimmäisessä kehitysvaiheessa nuori ei joudu ainoastaan totuttautumaan muuttuvaan kehoonsa, vaan myös aivoissa alkaa tapahtua ennen kokemattomia muutoksia ja toimintoja, kun aivojen oikea ja vasen puoli alkavat muodostamaan keskenään fyysistä yhteyttä. Tämä voi aiheuttaa uudenlaista moraalista pohdintaa, kun nuori alkaa etsiä itselleen oikeilta kuulostavia vastauksia kysymyksiin, joita hän pitää tärkeinä. Murrosikä-vaiheessa nuorelle on tärkeää identifioitua johonkin ryhmään, jolloin hän saattaa vertailla omia ajatuksiaan muiden näkemyksiin. Varsinkin murrosiän ensimmäisessä vaiheessa,

joka kestää 2-3 vuotta, nuori voi ajautua ristiriitoihin vanhempiensa kanssa. Vanhempien teot saattavat tuntua nuoresta aika ajoin epämiellyttäviltä, kun taas toisinaan nuori saattaa tarvita vielä vanhempiensa läheisyyttä. (Nikander 2009, 103-123.)

Mero (2007a, 33) on listannut tähän ikävaiheeseen liittyviä keskeisimpiä psyykkisiä piirteitä, jotka liittyvät olennaisesti nuoren kasvuun ja kehittymiseen – myös urheilijana. Jotkin näistä piirteistä esiintyvät varhaisemmin kehittyvillä nuorilla aiemmin, jo jopa alle 10-vuotiaana, mutta enimmäkseen nämä psyykkiset piirteet alkavat esiintyä nuorella viimeistään murrosiän alkamisen jälkeen. Kyseisiä piirteitä ovat esimerkiksi stressinsieto- ja keskittymiskyvyn paraneminen sekä realistisuuden ja käsitteellisen ajattelun parantuminen. Kehitystä tapahtuu ryhmässä toimimisessa, ryhmän normien noudattamisessa sekä taktisen älyn kehittämisessä. Nämä taidot ovat erityisen tärkeitä joukkuelajeissa ja myös jalkapallossa.

Kehityksen eri osa-alueet linkittyvät tiiviisti toisiinsa, eikä nuoren kehitystä voi koskaan tarkastella pelkästään yhden osa-alueen näkökulmasta (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2009). Esimerkiksi keskittymiskyvyn paranemisen myötä ryhmässä toimiminen ja sääntöjen noudattaminen on paljon helpompaa. Varmaa on, että murrosiän kuohuissa keskittyminen voi välillä olla hyvinkin vaikeaa, mutta pidemmällä aikavälillä huomion kohdistaminen tiettyyn asiaan helpottuu.

3.4 Kronologinen ja biologinen ikä

län kertymistä voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. Tarkastelutavasta riippuen ihmisellä voi olla samaan aikaan useampi eri ikä. Tässä luvussa perehdytään tarkemmin kahteen Tutkimuksen kannalta olennaiseen tapaan määritellä ikää; kronologiseen ja biologiseen ikään.

3.4.1 Kronologinen ikä

Valtiokonttorin (2013) mukaan kronologinen ikä on yleisin tapa määritellä ihmisen ikä. Sillä tarkoitetaan kalenteri-ikää eli aikaa, joka on kulunut ihmisen syntymästä mittaushetkeen. Kronologinen ikä ilmoitetaan yleensä vuosissa, minkä perusteella esimerkiksi jalkapallossa määritellään juniorijoukkueiden ikäluokat, toisin sanoen saman kalenterivuoden aikana syntyneet kuuluvat samaan ikäluokkaan. Kalenteri-ikä on kaikille tasapuolinen, sillä sitä kertyy jokaiselle samaa tahtia. Kronologisen iän perusteella ihmiset voidaan jakaa erilaisiin ryhmiin, kuten esimerkiksi lapsiin ja nuoriin.

3.4.2 Biologinen ikä

Biologinen ikä kertoo elimistön toimintakyvyn tilasta eikä se ole sidoksissa kronologiseen ikään (Hakkarainen 2009a, 87; Valtiokonttori 2013). Nuoren – ja kenen tahansa – biologinen ikä voidaan arvioida erilaisten biologisten kehitysmittareiden perusteella. Esimerkiksi luuston ikä, hormonit ja sukupuolisten ominaisuuksien kehittyneisyys voivat antaa tietoja biologisen iän määrittämiseksi. Kasvukäyrä tai pituuskasvun vaihe voi antaa myös tietoa biologisesta iästä. (Hakkarainen 2015.)

Murrosikäisellä kronologisen ja biologisen iän ero saattaa olla jopa vuosia (Mero 2007a, 32). Ero johtuu jokaisen ihmisen yksilöllisestä kasvu- ja kypsymisaikataulusta, kuten edellisissä kappaleissa on todettu. Biologisen iän määrittelemine on lasten ja nuorten kilpaurheilusta puhuttaessa hyvinkin tärkeää, jotta saadaan oikeanlainen kuva siitä, kuinka lähellä tai kaukana nuori on kehityskaarensa huippua. Biologisen iän tarkka määrittely on kuitenkin usein koettu vaikeaksi. (Hakkarainen 2009a, 88.)

4 Palloliiton lajiprosessi ja valmennuslinja

Palloliitto ja Olympiakomitea käynnistivät syksyllä 2009 lajiprosessihankkeen, aloittaen samalla Palloliiton valmennuslinjan ensimmäisen vaiheen. Vuoden mittaisen prosessin tavoitteiksi asetettiin pelaajakehityksen lähtökohtien määrittely ja kehitystyön priorisointi. Palloliiton nimeämän lajiprosessiryhmän vastuuhenkilöinä toimivat nuorten ja poikien sen hetkiset maajoukkuevalmentajat Mika Laurikainen ja Kimmo Lipponen, tukenaan joukko valmennuksen ja muiden osa-alueiden asiantuntijoita. (Suomen Palloliitto ry 2010, 3.)

4.1 Lajiprosessi

Lajiprosessi pohjautuu vahvasti Palloliiton visioon – unelmana olla Euroopan TOP10-jalkapallomaa vuonna 2020 – ja yksilökeskeiseen valmennusfilosofiaan, jossa pelaajien henkilökohtaiset kehitystarpeet ja osaamisalueet ohjaavat joukkueen valmentamista. Lajiprosessissa tuotettiin lajianalyysi, maajoukkueen yhteinen pelitapa, raportti lahjakkuuden tunnistamisesta ja tukemisesta sekä toimintatavat lajiprosessin jalkauttamiseen. (Suomen Palloliitto ry 2010, 2-5.)

Yhteistyössä Kilpa- ja Huippu-urheilun tutkimuskeskuksen (KIHU) kanssa osana lajiprosessia tehdyn lajianalyysin tehtävänä on selvittää lajin vaatimuksia fyysisesti, teknisesti ja taktisesti. Lajianalyysissä on käytetty laajasti tietoa kansainväliseltä huipputasolta ja se erittelee lajin vaatimuksia pelipaikkakohtaisesti. (Suomen Palloliitto ry 2010, 6-10.)

4.2 Valmennuslinja

Palloliiton valmennuslinja julkaistiin huhtikuussa 2013. Valmennuslinja on elävä prosessi ja sitä muokataan jatkuvasti. Kehittämisessä on vahvasti mukana Sami Hyypiä Akatemia, jonka tehtävä on kehittää valmennuslinjaa tutkimusten ja seurannan pohjalta. Valmennuslinjan tavoitteena on tukea pelaajakehitystä ja luoda suomalaiselle jalkapallolle yhtenäinen identiteetti ja tapa pelata jalkapalloa. Valmennuslinja ulottuu pienimmistä pelaajista aina A-maajoukkueetasolle saakka. (Suomen Palloliitto ry 2015.)

Palloliiton valmennuslinjan vastuuhenkilöt Mika Laurikainen (pojat ja miehet) ja Andree Jeglertz (naiset ja tytöt) ovat jakaneet valmennuslinjan viiteen osaan, jotka ovat yksilökeskeinen valmennusfilosofia, pelitapa, pelaajaprofiilit, pelaajakehitys ja valmentajakoulutus. (Laurikainen & Jeglertz 2013, 1.)

Yksilökeskeinen valmennusfilosofia tarkoittaa yksittäisen pelaajan huomioimista joukkueen jokapäiväisessä tekemisessä ja valmentamisessa. Valmennusfilosofiassa painotetaan yksilön ominaisuuksien tunnistamista sekä pelaajalähtöisen valmennuksen ja pelin ymmärtämisen roolia valmennuksen ydinasioina. Yksilökeskeisessä valmennusfilosofiassa pyrkimyksenä on löytää parhaat pelaajat ja taata heille paras mahdollinen tuki kehittymiseen. Toiminnan tavoitteena on kehittää pelaajien teknisiä ja taktisia valmiuksia, fyysistä suorituskykyä, henkistä vahvuutta, sosiaalista toimintakykyä, tapoja kommunikoida ja olla vuorovaikutuksessa sekä edellisiin liittyviä tiedollisia valmiuksia – eli kokonaisvaltaisesti kaikki osa-alueita. Valmennuslinjassa eritellään selkeästi, mitä yksilökeskeinen valmennusfilosofia tarkoittaa käytännössä pelaajapolun eri vaiheissa – lasten valmennuksessa (alle 7- alle 11-vuotiaat), nuorten valmennuksessa (alle 12- alle 15-vuotiaat) ja huippuvalmennuksessa (alle 16- alle 21-vuotiaat). (Laurikainen & Jeglertz 2013, 2-7.)

Valmennuslinjassa on luotu maajoukkueelle yhtenäinen pelitapa. Pelitapa on luotu pelijärjestelmän 1-4-4-2/1-4-4-1-1 ympärille, jossa maalivahti ja neljän pelaajan puolustuslinja on määritelty vakioksi. Pelitavan perusajatus on voittaminen linjan mukaisella pelillä, eli keskikentän hallinnalla ja aktiivisuudella. Aktiivisuutta kuvaa esimerkiksi puolustuspeli, jonka ensimmäinen tavoite on – vetäytymisen sijasta – voittaa pallo mahdollisimman nopeasti takaisin omalle joukkueelle. (Laurikainen & Jeglertz 2013, 13.) Poikamaajoukkueiden valmentaja Kimmo Lipposen mukaan pelitapa on valittu pelaajakehityksen näkökulmasta, eikä tulosten saavuttamiseksi. Lipposen mukaan lyhyen tähtäimen menestymisen kannalta voittava pelitapa voisi olla syvältä puolustamisen ja nopeiden vastahyökkäysten yhdistelmä. Tällä tavalla pelatessa esimerkiksi rakenteluvaihe jäisi pelistä täysin pois. Aktiivista pelitapaa Lipponen pitää pelaajakehityksen kannalta edullisena, sillä siinä pelin eri vaiheet ovat monipuolisemmin mukana ja se vaatii pelaajalta enemmän. (Lipponen 2014.)

Pelitavan läpikäyminen on jaettu ikävaiheittain kolmeen vaiheeseen, joiden sisältöä ohjaa valmennuslinjassa esitetyt harjoittelun painopisteet. Ensimmäinen vaihe on taktinen perustyö (alle 15- alle 17-vuotiaat), jolla tarkoitetaan pelitavan perusasioihin perehtymistä ja niiden toteuttamisesta. Sitä seuraa pelitavan vahvistaminen (alle 18- alle 19-vuotiaat), joka painottaa erityisosaamisen huomiointia pelitavan toteuttamisesta. Kolmas vaihe on pelitavan jalostaminen (alle 20- alle 21-vuotiaat), jonka päätavoitteena on jalostaa pelaajia A-maajoukkuevaiheeseen. Jalostamisen keinona voidaan käyttää esimerkiksi pelijärjestelmän yhtenäistämistä A-maajoukkueen kanssa, kuten Tommi Kautonen on tehnyt omalla päävalmentajakaudellaan alle 21-vuotiaiden maajoukkueessa. (Laurikainen & Jeglertz 2013, 13.)

Pelitapa on jaettu valmennuslinjassa kolmeen pääosa-alueeseen, jotka ovat hyökkäyspeli, puolustuspeli ja erikoistilanteet. Osa-alueet on pilkottu pelin vaiheiden mukaan, esimerkiksi hyökkäyspeli, joka on jaettu positiiviseen tilanteenvaihtoon, avaamiseen ja rakenteeluun, murtautumiseen, sekä viimeistelyyn. Jokaiselle osa-alueelle on esitetty perusperiaatteet ja pelin vaiheeseen sidotut, pelipaikkakohtaiset vaihtoehdot ja toimintamallit. (Laurikainen & Jeglertz 2013, 14-34.)

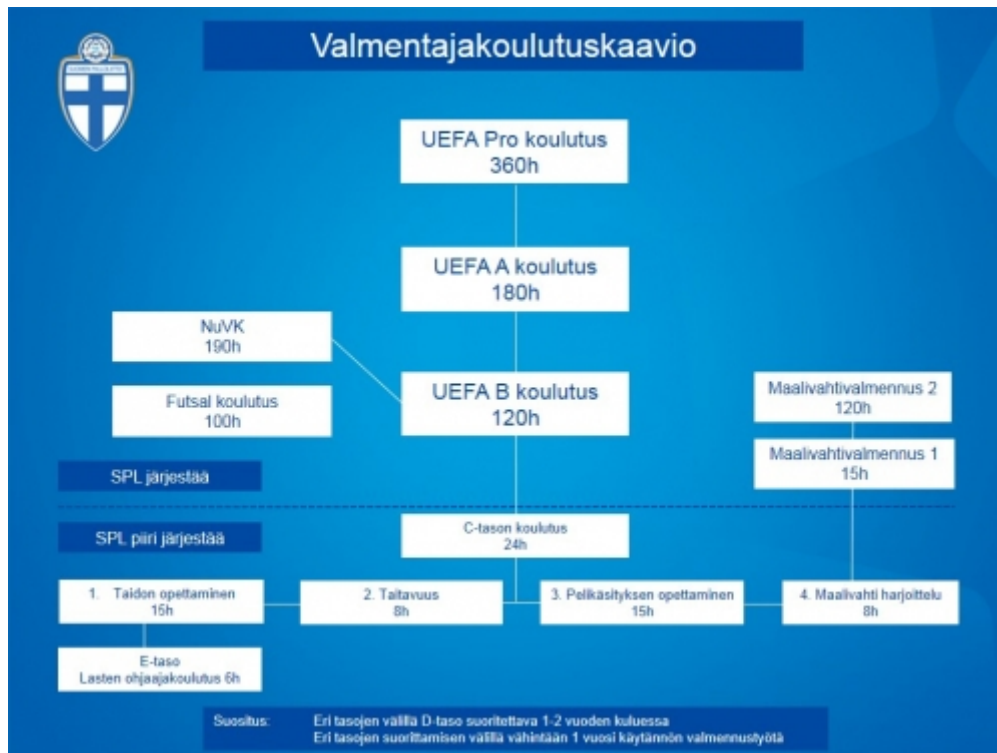
Valmennusfilosofian ja pelitavan lisäksi valmennuslinjaan kuuluu pelaajaprofiilit, joilla tarkoitetaan maajoukkuepelaajille asetettuja vaatimuksia yleisellä ja pelipaikkakohtaisella tasolla. Vaatimukset on jaettu teknisiin, taktisiin, fyysisiin ja henkisiin taitoihin/ominaisuuksiin. Valmennuslinjassa on luotu pelitavan ja pelipaikan vaatimusten mukaiset profiilit maalivahdille, topparille, laitapuolustajalle, 6-paikan keskikenttäpelaajalle, 8-paikan keskikenttäpelaajalle, laitakeskikenttäpelaajalle, 10-paikan hyökkääjälle ja 9-paikan hyökkääjälle. (Laurikainen & Jeglertz 2013, 36-44.)

Valmennuslinjassa on luotu suomalaiselle jalkapallolle pelaajakehitysmalli (Kuvio 1), jonka pyrkimyksenä on luoda pelaajille yhtenäinen ja johdonmukaisesti etenevä pelaajapolku. Pelaajakehitysmalli avaa pelaajapolun eri vaiheiden (lasten valmennus, nuorten valmennus ja huippuvalmennus) ominaispiirteet ja vaatimukset teknisesti, taktisesti, fyysisesti ja henkisesti sekä antaa raamit kunkin ikävaiheen ydinasioden harjoitteluun ja valmentamiseen. Pelaajakehitysmallissa on lisäksi työkalut kunkin vaiheen valmennukseen muun muassa esimerkkiharjoitteiden, kehittymisen seurannan ja harjoitusrakenteen muodossa. Jokaisessa pelaajakehityksen vaiheessa painottuu vahvasti yksilökeskeinen valmennusfilosofia, jota käytetään eri tavoin eri ikävaiheissa. (Laurikainen & Jeglertz 2013, 57-103.)

SPL VALMENNUSLINJA	LASTEN VALMENNUS			NUORTEN VALMENNUS		HUIPPUVALMENNUS		
	->U7	U8-U9	U10-U11	U12-U13	U14-U15	U16-U17	U18-U19	U20-U21
Pelaajan polku	Fortum Tutor-valmennus Piirivalmennus Seuratukivalmennus			Aluevalmennus Piirivalmennus Seuratukivalmennus		Maajoukkuevalmennus Seuratukivalmennus		
Tekninen ja Taktinen	1	2	3	4	5	6	7	8
Fyysinen	F1			F2		F3		
Henkinen ja Sosiaalinen	H1			H2		H3		
Pelaaja-arviointi Kehittymisen seuranta	0	1	2	3	4	5	6	7
Valmentaja- koulutus	Grassroots Diploma D- ja C- tasot			UEFA B		UEFA A, UEFA PRO		

Kuvio 1. SPL:n Pelaajakehitysmalli (Laurikainen & Jeglertz 2013, 57)

Valmennuslinjaan kuuluu myös valmentajakoulutus (Kuvio 2), jota järjestävät Palloliiton Piirit (E-taso, D-taso, C-taso ja Uefa B), Palloliitto (Uefa B, Uefa A ja Uefa pro) ja Sami Hyypiä Akatemia. (Suomen Palloliitto ry, 2015.)

Kuvio 2. SPL:n Valmentajakoulutuskaavio (Suomen Palloliitto ry, 2015)

5 Pelaajien valintakriteerit ja -menetelmät

Nuorten maajoukkuevalmentaja Kimmo Lipposen mukaan piiri-, alue- ja maajoukkuevalmentajan tehtävänä on tunnistaa tulevaisuuden huippupelaajat. Lipponen (2014) painottaa tehtävän vaikeutta, sillä ennustettavuus on pientä ja kaikki pelaajien kyvyt ja ominaisuudet eivät ole mitattavissa.

5.1 Pelaajien valintakriteerit piiri-, alue- ja maajoukkue toimintaan

Tärkeänä valintakriteerinä Lipponen pitää pelaajan innostuneisuutta, jonka avulla voidaan jossain määrin ennustaa pelaajan mahdollisuuksia saavuttaa oma potentiaalinsa. Potentiaalia arvioidaan oppimisedellytysten sekä liikunnallisen lahjakkuuden kautta. Lipponen korostaa maajoukkueleiritysten tärkeyttä oppimisen arvioinnissa, sillä leirien aikana sekä niiden välillä voidaan arvioida pelaajan kykyä omaksua opetettuja asioita. (Lipponen 2014.)

Pelaajavalinnoille ei ole Lipposen mukaan suoria kriteereitä, sillä on mahdotonta kategorisoida, että pelaajalta vaaditaan juuri tietynlaisia ominaisuuksia. Valinnoissa ratkaisee kokonaisuus, joskin esimerkiksi henkisen puolen vaatimuksista Lipponen alleviivaa pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja riittävää rohkeutta. Suomen pelaajamäärät ovat kansainvälisessä mittakaavassa pieniä, jolloin maajoukkue toiminnassa ei ole varaa asettaa yksilötasolla pelaajavalinnoille valmista muottia ominaisuuksien perusteella. Lipponen pitää seurojen erilaisuutta – ja sitä myötä pelaajien erilaisuutta – vahvuutena, joka tulee hyödyntää. Lipposen mukaan pelaajille ei aseteta, eikä tule asettaa, liian ehdottomia vaatimuksia, vaan erilaisuutta tulee käyttää voimavarana. Liikunnallista lahjakkuutta Lipponen pitää ainoana ehdottomana vaatimuksena huippupelaajaksi kehittymiselle. (Lipponen 2014.)

5.2 Pelaajien valintamenetelmät

Uudenmaan piirin tapa katsastaa piirijoukkuepelaajia on muuttunut moneen otteeseen vuosien varrella. Seuraavissa kappaleissa esitetään nykyinen pelaajakatsastusmalli. Nykyään katsastustapahtumia on useita, jotta kaikki potentiaaliset pelaajat pystyttäisiin löytämään ja tunnistamaan. Katsastusten ohella piirillä on mahdollisuus nähdä pelaajia myös leiri- ja taitokilpailutoiminnassa. (Räisänen 2015.)

Katsastustapahtumat alkavat E10-E11 ikävaiheissa, jolloin Uudenmaan piiri järjestää taitokoulusarjaa. Yhdessä taitokoulutapahtumassa on yli 400 katsastettavaa pelaajaa ja tapahtumia tulee osallistuville joukkueille ja pelaajille kauden aikana kolme. Kolmessa ta-

pahtumassa on jonkin verran vaihtelevuutta pelaajamassassa, siksi nähty pelaajamäärä on suurempi kuin yksittäisen tapahtuman pelaajamäärä. (Räisänen 2015.)

D12- ikävaiheessa taitokoulusarja vaihtuu kykykoulusarjaksi. Neljässä kykykoulutapahtumassa piiri katsastaa kussakin yli 200 pelaajaa. Pelaajamassa on pääosin sama jokaisessa tapahtumassa, ja tarkkailijat saavat parhaimmillaan jopa kuudentoista pelin otannan yhdestä pelaajasta. Kykykoulusarjan näyttöjen perusteella piiri valitsee osallistujat kykyleirille, jonka tavoitteena on kerätä kasaan ikäluokan 80 potentiaalisinta pelaajaa Uudenmaan piiristä. Kykykoulusarjan tavoitteena ei ole pelkästään katsastaa pelaajia, vaan se tuottaa työkaluja seurojen valmentajille videoklippien ja palautteen muodossa – näin piiri pyrkii kehittämään valmennusosaamista ja sitä kautta osallistumaan pelaajan arkeen. (Räisänen 2015.)

D13- ikävaihe on ensimmäinen, joka pelataan 11 vastaan 11 pelimuodolla ja isolla kentällä. Samalla se tarkoittaa ikäluokan ensimmäisten piirijoukkueiden muodostamista. Piirijoukkueen katsastaminen alkaa katsastustapahtumalla, johon osallistuu noin 200 pelaajaa ja jonka perusteella valitaan Uudeltamaalta kolme joukkuetta pelaamaan Uudenmaan ja Helsingin piirin yhdessä järjestämää Puma-liigaa. Liiga koostuu kahdesta Talissa pelattavasta tapahtumasta ja Eerikkilässä pelattavasta finaalitapahtumasta. Sen jälkeen Uudenmaan piiri valitsee kaksi piirijoukkuetta, jotka osallistuvat piirien väliseen Minipiiricup-turnaukseen. (Räisänen 2015.)

Viimeisenä piirijoukkuevuotena pelataan C-14 -ikäisten Piirijoukkue Cup (aiemmin C-15). Tie kohti Piirijoukkue Cupia alkaa edellisen vuoden tavoin katsastuksilla, joihin osallistuu noin 200 pelaajaa. Sitä seuraa alueelliset katsastukset ja niiden jälkeen valitaan joukkueet Puma-liigaan. Puma-liigan finaalitapahtuman jälkeen valitaan pelaajat piirijoukkueleirille ja leiriryhmästä muodostetaan kaksi Uudenmaan piirin piirijoukkuetta, jotka osallistuvat Piirijoukkue Cupiin. Eerikkilässä järjestettävä Piirijoukkue Cup toimii viimeisenä piirijoukkue-tapahtumana myös näyteikkunana ja pohjana tuleville alue- ja maajoukkuevalinnoille. (Räisänen 2015.)

Piirijoukkue Cupin jälkeen alkaa aluevalmentajien johtama aluejoukkue-toiminta, jonka pohjalta muodostetaan ensimmäiset maajoukkue-ryhmät. Maajoukkue-toiminta alkaa tähtitarhaleirillä ja ehdokasleirillä, joihin valitaan lopullista maajoukkue-ryhmää suurempi joukko pelaajia. Leirien jälkeen valitaan ikäluokan ensimmäinen – alle 15-vuotiaiden – maajoukkue. Aluejoukkue-toiminta jatkuu maajoukkue-toiminnan rinnalla, jotta myös maajoukkueen ulkopuolisten potentiaalisten pelaajien kehitystä voidaan seurata. (Räisänen 2015.)

6 Pelaajan potentiaali

Tänä päivänä kilpailu on monella tapaa raakaa monissa urheilulajeissa. Varsinkin jalkapallossa kotimaiset pääsarjajoukkueet toimivat melko rajallisin resurssein, joten potentiaaliset tulevaisuuden huippupelaajat olisi hyvä saada mukaan riveihin jo hyvissä ajoin, jotta heidän kehitykseensä päästäisiin vaikuttamaan positiivisesti jo aikaisessa vaiheessa. Nämä pelaajat voivat tuoda paitsi menestystä hyvillä peliesityksillään nyt ja tulevaisuudessa, mutta myös auttaa joukkueita rahallisesti kasvattajarahojen tai siirtokorvausten muodossa, jos esimerkiksi ulkomaiset seurat kiinnostuvat näistä pelaajista ja haluavat hankkia heidät. Suomalaisessa jalkapallossa pelaajamäärät ovat melko pieniä, joten kyvykkäimmät pelaajat olisi syytä ohjata hyvissä ajoin laadukkaaseen valmennuksen pariin sekä piiri-, alue- ja maajoukkuevalmentajien tietoisuuteen. Tässä kappaleessa käsitellään lahjakkuus-termiä urheilussa ja miten lahjakkuutta tai potentiaalia voi mahdollisesti tunnistaa. Lisäksi kerrotaan, miksi suomalaisessa jalkapalloilussa on äärimmäisen tärkeää tunnistaa potentiaaliset tulevaisuuden A-maajoukkue- ja huippupelaajat.

6.1 Lahjakkuus käsitteenä

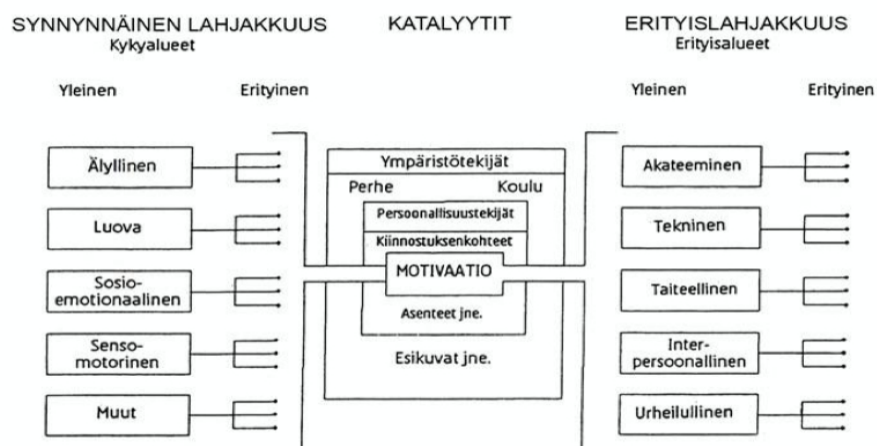
Hakkaraisen (2009a, 125) mukaan lahjakkuus terminä on ollut urheilun piirissä käytössä melko ”villisti”. Sana lahjakkuus voi herättää ajatuksen siitä, miten ihminen on syntyessään saanut jonkinlaisen poikkeavan ominaisuuden. Todellisuudessa monet näistä ominaisuuksista, joita pidetään lahjakkuutena, ovatkin perimässä tulleen kehityspotentiaalin, oikeanlaisen harjoittelun antamien ärsykkeiden sekä suotuisan kasvuympäristön tuloksia. Näin ollen lahjakkuuden määrittäminen on kaikkea muuta kuin helppoa. Yleisesti lahjakkuuden eri ilmentymiä katsotaan olevan useita ja ne voidaan jakaa seitsemään eri luokkaan. Näitä luokkia ovat 1. Kielellinen, 2. Loogis-matemaattinen, 3. Visuaalis-spatiaalinen, 4. Musiikillinen, 5. Ruumiillis-kineettinen, 6. Interpersoonallinen ja 7. Intrapersonallinen. Kaikkia edellä mainittuja luokkia voidaan hyödyntää harjoittelutilanteissa. (Hakkarainen 2009b,125.)

Urheilun parissa lahjakkuudesta puhuttaessa Mero (2007b, 400) käsittää urheilulahjakkuuden seuraavasti: ”... lapsella (mitä nuorempana, sitä parempi) todetaan jossakin urheilulajissa hyvin taidokas ja tekninen lajisuoritus. Hän on fyysisissä ominaisuuksissa (nopeus, voima, kestävyys) biologisesti samanikäisiänsä parempi ja hän osoittaa hyviä psyykkisiä piirteitä urheiluharjoitteluun ja kilpailemiseen liittyen.” Mero kuitenkin muistuttaa, että junioriurheilussa kilpaillaan kalenteri-ikänsä samanikäisiä vastaan. Kuten kappaleessa kolme todetaan, varsinkin murrosikäisistä nuorista puhuttaessa kalenteri-ikänsä saman-

ikäiset nuoret voivat olla biologiselta kehitykseltään täysin eri vaiheissa, joten tältä osin vertailua tulisi välttää. Tärkeintä urheilulahjakkuuden hyödyntämisessä ja sen jalostamisessa on kuitenkin nuorena hankittu mahdollisimman hyvä lajitaito. (Mero 2007b, 400.)

Urheilumenestystä tarkasteltaessa termien harjoitettavuus tai kyvykkyys käyttö on kuvaavampaa. Näillä termeillä tarkoitetaan sitä, miten urheilija omaksuu uusia taitoja, kehittyä oikeanlaisen harjoittelun avulla, sekä miten hänen elimistönsä kestää kovaakin rasitusta ilman riskiä loukkaantumisesta tai ylikuormittumisesta (Hakkarainen 2009b, 127). Samaa asiaa kuvaa myös termi potentiaali, jota tässä tutkimuksessa käytetään lahjakkuudesta puhuttaessa. Potentiaali voidaan määritellä esimerkiksi voimavaroiksi tai mahdollisuuksiksi (Suomisanakirja 2015). Määritelmät ovat edellä mainittujen kanssa hyvin linjassa, sillä esimerkiksi järkevästi rakennetun harjoitusohjelman avulla pelaaja saa mahdollisuuden hyödyntää omat voimavaransa parhaalla tavalla.

Professori Kari Uusikylän (2013, 7) mukaan urheilijalla pitää olla rakkautta lajiin, jotta huijulle voi päästä. Kanadalainen Francoys Gagné (1991, teoksessa Uusikylä 2013, 7) on vuonna 1991 tehnyt jaottelun, jonka mukaan lahjakkuus voidaan jakaa synnynnäiseen lahjakkuuteen ja – hankittuun – erityislahjakkuuteen. Gagnén lahjakkuusmalli on esitetty kuviossa 3. Määritelmän mukaan synnynnäinen lahjakkuus esiintyy jonain tiettyinä kykyinä, joka on keskitason yläpuolella. Erityislahjakkuutta puolestaan voi esiintyä erilaisissa suorituksissa. Jotta synnynnäinen lahjakkuus voi kehittyä erityislahjakkuudeksi, tarvitaan ennen kaikkea motivaatiota. Motivaatio on Gagnén lahjakkuusmallin mukaan tärkein lahjakkuuden kehittymistä tukevista katalyyteistä. (Uusikylä 2013, 7.)

Kuvio 3. Gagnén lahjakkuusmalli

6.2 Motivaatio

Huipulle pyrkivä nuori tarvitsee halua harjoitella ja oppia lisää sekä kykyä nauttia siitä, sillä esimerkiksi Matti Lähtien pro gradu –tutkielman (2013, 60) tutkimusryhmänä olleet 15-vuotiaat maajoukkue-tason jalkapalloilijat harjoittelevat omien arvioidensa mukaan noin 17,5 tuntia viikossa. Viikon jokaiselle päivälle jaettuna se tekee noin 2,5 tuntia harjoittelua päivässä. Vuositasolla harjoittelua tulee noin 910 tuntia. Tämä sisältää siis vain jalkapallon parissa tapahtuvan harjoittelun ja liikkumisen. Nuori Suomi ry:n, Suomen Olympiakomitea ry:n ja Suomen Valmentajat ry:n yhteistyössä kokoaman lasten ja nuorten harjoitteluraportin mukaan 12-15 –vuotiaat jalkapallon harrastajat liikkuvat keskimäärin 14 tuntia viikossa (Viitanen & Ukkonen 2008, 41). Määrä sisältää muunkin kuin lajin parissa tapahtuvan – ohjatun tai omatoimisen – liikkumisen. 15 –vuotiaat maajoukkue-tason jalkapalloilijat harjoittelevat siis useita tunteja viikossa enemmän kuin jalkapalloilevat ikätoverinsa keskimäärin.

Terveysliikuntainstituutin (2011) mukaan motivaatio on yksittäisen ihmisen tila, joka määrittää hänen vireytensä ja sen, minkä hän kokee mielenkiintoiseksi. Motivaatiota ohjaavat useat erilaisista lähteistä kumpuavat tekijät, niin sanotut motiivit. Motiivit voivat tarkoittaa tarpeita tai haluja sekä palkkioita tai rangaistuksia. (Terveysliikuntainstituutti 2011.) Motivaatio on jaettavissa sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Sisäinen motivaatio kuvaa tilannetta, jossa yksilön mielenkiinto tiettyä aihetta kohtaan lähtee hänestä itsestään. Sisäinen motivaation ehdoilla toimiva yksilö kokee tarvetta toteuttaa kyseistä toimintoa, ja saa tyydytystä tämän aiheen parissa ollessaan. Ulkoinen motivaatio taas tulee nimensä mukaisesti ulkopuolelta, eli kannustimena toimii jokin palkkio, jonka yksilö saa onnistuessaan. Sisäinen motivaatio pysyy yleensä yllä pidempään kuin ulkoinen, ja näin ollen sisäisesti motivoitunut yksilö pyrkii sinnikkäämmin saavuttamaan päämääränsä. (Liikuntainstituutti 2011; Suomen verkkoyliopisto 2015.)

6.3 Potentiaalinn tunnistaminen yleisesti

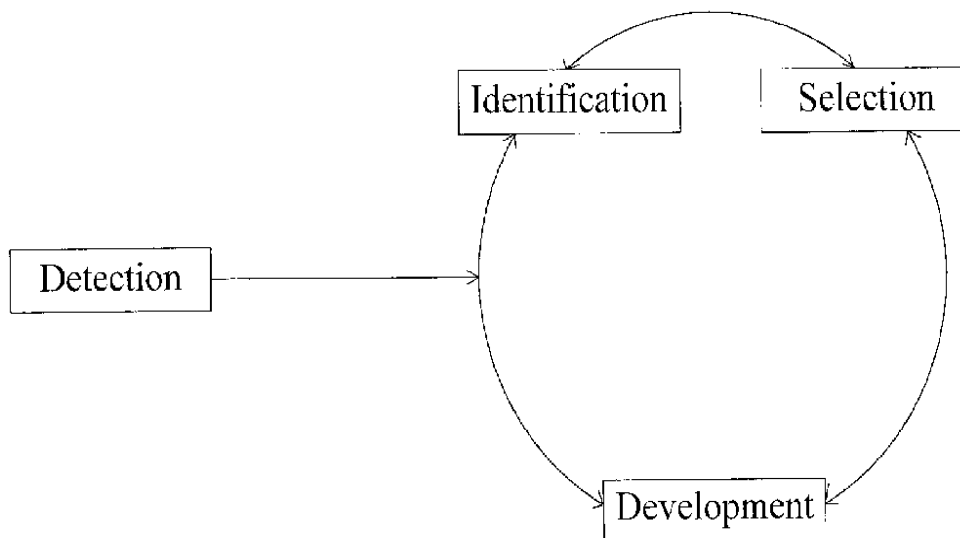
Potentiaalinn tunnistaminen ja potentiaalisen urheilijan kehittäminen voidaan jakaa neljään eri vaiheeseen: havaitseminen, tunnistaminen, kehittäminen ja valitseminen. Nämä vaiheet on esitetty kuviossa 3. Ensimmäinen vaihe, ”havaitseminen” tai ”löytäminen” (detection) kuvaa sitä, kuinka mahdolliset lajin harrastajat löydetään ensimmäisen kerran lajin pariin. (Williams & Reilly 2000, 658.) Tämä voi tapahtua esimerkiksi jalkapalloseuran uuden ikäluokan perustamistapahtumassa tai kokeilupäivässä, johon saavat osallistua kaikki halukkaat, jotka eivät vielä ole seuratoiminnassa mukana. Muita vaihtoehtoja lupaavien pelaajien löytämiseksi voivat olla seurojen järjestämät jalkapallokoulut tai päiväkotij-

koulukiertueet. Näissä tapahtumissa tarjotaan jalkapallokoulutoimintaan osallistuneille nuorille mahdollisuus jatkaa lajin harrastamista seuran kyseisen ikäluokan joukkueessa. Suomessa rekisteröityjen pelaajien määrä suhteessa rekisteröimättömiin on varsinkin kansainvälisesti vertailtuna (Taulukko 1) suuri, joten edellytykset potentiaalisten pelaajien lajin ja laadukkaan valmennuksen pariin saamiseksi ovat vähintään melko hyvät.

Toinen vaihe, ”tunnistaminen” (identification) viittaa siihen, miten pelaajaryhmästä pyritään tunnistamaan ne pelaajat, joilla voisi olla potentiaalia kehittyä huipputasolle asti. (Williams & Reilly 2000, 658.) Jotta mahdollisimman moni pelaaja tulee nähdyksi, järjestävät piirit useita erilaisia katsastustapahtumia. Näissä tapahtumissa piirijoukkuevalmentajat seuraavat pelaajia ja pyrkivät arvioimaan muun muassa taidollisia, sosiaalisia, psykologisia ja fyysisiä ominaisuuksia. Uudenmaan piirin pelaajakatsastusmallia on kuvattu tarkemmin kappaleessa 5.1.

Kolmannessa vaiheessa ”kehittäminen” (development), urheilijoilla on oletettavasti käytössään suotuisa oppimisympäristö, joka mahdollistaa havaitun potentiaalinsa saavuttamisen. Kyseinen aihe on saanut enemmän huomiota ja useat tutkijat ovatkin päätyneet johtopäätökseen, että potentiaalinsa löytämisestä ja tunnistamisesta ollaan siirtymässä enemmänkin oikeaan suuntaan ohjaamiseen ja kehittämiseen. (Williams & Reilly 2000, 658.)

Neljäs vaihe, ”valinta” (selection) käsittää tilanteen, jossa urheilijoille asetetaan tiettyjä edellytyksiä, jotta nämä voivat tulla valituksi kulloinkin kyseessä olevaan joukkueeseen (Williams & Reilly 2000, 658). Tällaisia joukkueita voivat olla esimerkiksi alueen katsastusten perusteella koottava alueen kilpajoukkue, piirijoukkue tai myöhemmässä vaiheessa tietyn ikäryhmän maajoukkue. Jalkapallossa kyseinen vaihe on Williamsin & Reillyn (2000, 658) mukaan erittäin tärkeä, sillä kentälle on mahdollista asettaa kerrallaan vain yksitoista pelaajaa, mikä asettaa tiettyjä rajoituksia pelaajavalintojen suhteen.

Kuvio 4. Potentiaalin tunnistamisen ja kehittämisen neljä vaihetta (Williams & Reilly, 2000)

6.4 Potentiaalin tunnistaminen jalkapallossa

Suomen Palloliitto (2010, 14-15) määrittelee lajiprosessissaan lahjakkaan pelaajan piirteitä, jotta niiden tunnistaminen olisi valmentajille mahdollista. Ollakseen lahjakas, pelaajalla tulee olla hyvät liikunnalliset perustaidot, jotta jalkapallotekniikoiden omaksuminen olisi mahdollista ja opitut tekniikat olisi sovellettavissa pelitilanteissa. (Suomen Palloliitto ry 2010, 14-15.) Liikunnallisia yleistaitoja testataan esimerkiksi Sami Hyypiä Akatemian toiminnassa mukana olevilta pelaajilta. Testipatteristoon kuuluu kolme testiä. Ensimmäinen on voimistelutesti, johon sisältyy kuperkeikkoja, käärynpöyriä kumpaankin suuntaan ja käsilläseisonta. Muut testit ovat viisloikka ja taitokilpailutoimintaan kuuluva ponnauttelu. (Sami Hyypiä Akatemia 2015.) Jalkapallossa tarvitaan psykomotorista eli kehollis-kinesteettistä lahjakkuutta. Kuten kaikissa joukkuelajeissa, myös jalkapallossa sosiaalinen lahjakkuus – eli kyky toimia ja kommunikoida ryhmässä – näyttelee suurta roolia pelaajan kehityksessä. Henkisiltä ominaisuuksiltaan lahjakas pelaaja on aktiivinen, halukas oppimaan ja rohkea. Jalkapalloilijan tärkeitä osaamisalueita ovat myös avaruudellinen hahmottamiskyky ja lahjakkuuden korkein taso, luova lahjakkuus, jonka ilmenemiseen lajin parissa vaaditaan hyvä taitotaso. (Suomen Palloliitto ry 2010, 14-15.)

Lahjakkaan jalkapalloilijan tunnistaminen ei ole helppoa, mutta muutama lajisidonnainen ja pelaamiseen vahvasti liittyvä asia voivat helpottaa sen onnistumista. Lahjakas pelaaja pystyy hahmottamaan nopeasti muuttuvat tilanteet ja tekemään peliä edistäviä ratkaisuja havaintojensa pohjalta. Lahjakkaalla pelaajalla on yksi tai useampi erityisominaisuus, joilla hän erottuu massasta. (Suomen Palloliitto ry 2010, 14-15.)

6.5 Potentiaalinen tunnistamisen tärkeys

Suomella (148 649 lisenssipelaajaa) on huomattavasti vähemmän pelaajia kuin jalkapallon suurmailla. Esimerkiksi Suomen karsintalohkosta vuoden 2014 MM-kisoihin edenneillä Ranskalla (1 794 940 lisenssipelaajaa) ja Espanjalla (653 190 lisenssipelaajaa) on moninkertaiset pelaajamäärät verrattuna Suomeen. (FIFA 2006.) Suomen Palloliitto linjasi lajiprosessissaan suomalaisen jalkapallon visioksi olla Euroopan TOP10 jalkapallomaa vuonna 2020 (Suomen Palloliitto ry 2010, 2-5). Tämä tarkoittaisi käytännössä myös mahdumista MM-kisoihin UEFA:n 13 maanosapaikan puitteissa. Pelaajamäärävertailussa vuoden 2014 MM-kisoihin selvinneisiin 13 Euroopan maahan käy ilmi, että vain kolmella MM-kisoihin selvinneellä Euroopan maalla (Portugali, Kroatia ja Bosnia & Hertsegovina) on pienempi lisenssipelaajamäärä kuin Suomella (FIFA 2006).

Yhtenä Palloliiton valmennusfilosofian keskeisenä pyrkimyksenä on löytää potentiaaliset pelaajat (Laurikainen & Jeglertz 2013, 2-7). Taulukossa 1 esitetty pelaajamassan pienuus verrattuna muihin Euroopan maihin korostaa tämän pyrkimyksen tärkeyttä. Potentiaalisten pelaajien tunnistaminen ja lahjakkuuksien hukkaamisen välttäminen on Suomessa erityisen tärkeää, kuten Kimmo Lipponen (2014) korostaa.

Suomella on verrattain vähän ei-lisensioituja pelaajia. Tämä laskee kokonaispelaajamäärää, mutta yhdistettynä laadukkaaseen pelaajien rekisteröintijärjestelmään sekä aktiiviseen piiri- ja aluetoimintaan, helpottaa potentiaalisten pelaajien löydettävyyttä. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Suomen ja vuoden 2014 MM-kisamaiden pelaajamäärät (FIFA 2006)

Maa	Lisenssipelaajat	Ei-lisensioidut pelaajat
Suomi	148,649	214,000
Saksa	6,308,946	10,000,000
USA	4,186,778	20,286,000
Brasilia	2,141,733	11,056,000
Ranska	1,794,940	2,395,100
Italia	1,513,596	3,466,700
Englanti	1,485,910	2,678,200
Hollanti	1,138,860	607,000
Japani	1,045,150	3,760,000
Venäjä	846,736	4,955,800

Espanja	653,190	2,181,000
Chile	478,337	2,130,000
Iran	449,644	1,356,900
Belgia	443,383	373,200
Australia	435,728	535,000
Kreikka	359,221	401,400
Argentiina	331,811	2,327,000
Meksiko	324,595	8,155,000
Kolumbia	291,229	2,752,000
Sveitsi	232,700	339,000
Algeria	203,900	1,586,300
Portugali	132,734	415,000
Kroatia	109,799	252,715
Bosnia & Hertsegovina	69,040	131,200
Honduras	61,300	359,300
Nigeria	58,710	6,595,000
Costa Rica	50,588	1,034,000
Uruguay	41,800	199,500
Etelä-Korea	31,127	1,063,100
Ecuador	30,855	998,800
Ghana	27,500	960,000
Norsunluurannikko	23,200	778,500
Kamerun	22,045	763,470

Suomen Palloliiton tavoitteena on paitsi löytää ja tunnistaa lahjakkaat pelaajat, myös tarjota heille paras mahdollinen tuki kehittymiseen (Laurikainen & Jeglertz 2013, 2-7). Vertailu UEFA:n lisenssin omaavista valmentajista (Taulukko 2) korostaa tätä tavoitetta – Suomella on esimerkiksi UEFA Pro-lisenssin suorittaneita valmentajia yli 20 kertaa vähemmän kuin Espanjalla ja kymmenen kertaa vähemmän kuin Saksalla.

Pieni koulutettujen valmentajien määrä on osittain selitettävissä pienemmällä pelaajamäärällä, joten on syytä vertailla myös koulutettujen valmentajien määrää suhteessa pelaajamäärään. Suomella on yksi UEFA B, UEFA A tai UEFA Pro-lisenssin suorittanut valmentaja 178 lisenssipelaajaa kohden (Suomen Palloliitto ry 2014). Vastaava suhde oli vuonna 2010 (Guardian) Espanjalla 1:17, Italialla 1:48, Ranskalla 1:96 ja Saksalla 1:150.

Taulukko 2. UEFA:n lisenssin suorittaneet valmentajat Suomessa (Palloliitto 2014), Espanjassa ja Saksassa (The Economics of Sports 2013)

Maa	UEFA B	UEFA A	UEFA Pro
Suomi (tilanne 3.9.2014, Suomen Palloliitto ry)	591	139	105
Espanja		12,720	2140
Saksa		5500	1000+

7 Toimeksiantajan esittely

Jotta pyrkimykset maamme jalkapalloilun kehittämiseksi pystytään järjestämään mahdollisimman organisoidusti, tulee muutosten tapahtua kattojärjestöstä lähtien. Tässä kappaleessa esitellään suomalaisen jalkapalloilun kattojärjestö Suomen Palloliitto (SPL) sekä yksi liiton alueellisista alaorganisaatioista, joka on myös opinnäytetyön toimeksiantaja, Palloliiton Uudenmaan piiri.

7.1 Suomen Palloliitto

Suomen Palloliitto (SPL) on suomalaisen jalkapalloilun kattojärjestö, joka toiminta-ajatuksensa mukaisesti vastaa kaikesta maassamme tapahtuvasta jalkapallotoiminnasta ja sen kehittämisestä. Liittoon kuuluu noin 1000 seuraa ja yli 127 000 rekisteröityä pelaajaa. Koko maassa jalkapallo harrastuksena liikuttaa Suomen Gallupin mukaan noin puolta miljoonaa suomalaista. Palloliitto perustettiin vuonna 1907 ja seuraavana vuonna, 1908, Palloliitto liittyi kansainväliseen jalkapalloliitto FIFA:an. Vuonna 1954 Palloliitto liittyi Euroopan jalkapalloliitto UEFA:an. (Suomen Palloliitto ry 2015.)

Suomen Palloliitto tekee töitä lajin kaikilla osa-alueilla kasvatus- ja harrastustoiminnasta kilpa- ja huippu-urheiluun. Toiminnan lähtökohtina ovat ihmis- ja asiakaskeskeisyys. Päämäärät, joihin Palloliitto toiminnallaan pyrkii, ovat suomalaisen jalkapalloilun nostaminen pysyvästi kansainvälisesti korkealle tasolle ja sen avulla lajin nousu suosituimmaksi urheilulajiksi Suomessa. Niin ikään Fair Play- eli reilun pelin hengen sisällyttäminen kaikkiin toiminnan muotoihin koetaan tärkeäksi. (Suomen Palloliitto ry 2015.) Palloliiton kotisivuilla mainitaan myös yhteiskunnallinen vastuu, johon liittyvien toimien ”tavoitteena on nostaa jalkapalloperhe merkittävimmäksi yhteiskunnalliseksi toimijaksi Suomessa.” Jalkapallon parissa toimivilta tahoilta odotetaan aktiivista vastuunkantoa niin ihmisten, kuin ympäristönkin hyvinvoinnista kaikilla toiminnan tasoilla. (Suomen palloliitto ry 2015.)

7.2 Uudenmaan piiri – osa Palloliittoa

Suomi on jaettu kahteentoista Palloliiton piiriin, joiden tehtävänä on hoitaa jalkapallotoimintaa omalla alueellaan. Piirit työskentelevät itsenäisesti, mutta tiiviissä yhteistyössä Palloliiton kanssa.

Uudenmaan piiriin kuuluu Uudenmaan ja Päijät-Hämeen alueella 31 kuntaa, joissa toimii noin 160 seuraa, yli 1000 joukkuetta ja yli 30 000 pelaajaa. Pelaajamäärältään Uudenmaan piiri on Suomen suurin piiri. Piiri järjestää Palloliiton ohjeistuksen mukaisesti koulu-

tusta pelaajille ja valmentajille – esimerkiksi piirijoukkuetapahtumien yhteydessä – sekä erotuomareille. Lisäksi edellä mainitut piirijoukkuetapahtumat toimivat myös ”talenttipelaajien” kehittämis- ja seurantatapahtumina. Piiri pyrkii tukemaan jalkapalloilua myös erilaisilla olosuhde- ja yhteiskuntasuhdetoimilla. (SPL Uusimaa 2015.)

8 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimusongelmat

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, esiintyykö Suomen Palloliiton Uudenmaan piirin Piirijoukkue cupiin osallistuneissa poikien piirijoukkueissa, sekä piirijoukkueita varten katsastettavissa pelaajaryhmissä suhteellista ikävaikutusta. Tutkimus pyrkii siis kertomaan, ovatko piirijoukkueet ja katsastuspelaajaryhmät ikäjakaumaltaan alkuvuosipainotteisia. Tutkimuksen avulla pyrittiin tuottamaan toimeksiantajalle tietoa piirijoukkueiden ikäkaumasta suhteessa katsastuspelaajien ikäjakaumaan ja kunkin ikäluokan alueelliseen syntyvyyteen. Tutkimus käsittelee myös melko tuoretta uudistusta eli Uudenmaan piirin Piirijoukkue Cupin toista joukkuetta, ja sen merkitystä suhteellisen ikävaikutuksen kannalta. Lisäksi tutkimuksen haluttiin näyttävän, onko piirijoukkueiden ikäjakauma kehittynyt suuntaan tai toiseen tutkimusajanjakson aikana.

Tutkimuksessa pyrittiin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Esiintyykö Uudenmaan piirin Piirijoukkue cupiin osallistuneissa poikien piirijoukkueissa suhteellista ikävaikutusta vuosina 2000-2014?
2. Esiintyykö piirijoukkueita varten katsastettavissa pelaajaryhmissä suhteellista ikävaikutusta vuosina 2010-2014?
3. Esiintyykö piirijoukkueita varten katsastettujen pelaajaryhmien ikäjakaumissa eroavaisuuksia piirijoukkueiden ikäjakaumiin verrattuna vuosina 2010-2014?
4. Erosivatko piirin 1. ja 2. joukkueen ikäjakaumat toisistaan vuosina 2011-2014?
5. Mihin suuntaan piirijoukkueiden ikäjakaumat ovat kehittyneet tutkimusajanjakson (2000-2014) aikana?

9 Menetelmät

Tutkimuksen aineisto kerättiin Palloliiton tietojärjestelmä Palloverkosta, Uudenmaan piirin sekä Palloliiton eri vuosien toimintakertomuksista ja arkistoista, sekä haastattelemalla poikamaajoukkueiden valmentaja Kimmo Lipposta ja Uudenmaan piirin nuorisosihteeri Toni Räisästä. Maajoukkuevalmentaja Lipponen valittiin haastateltavaksi, koska piirijoukkueen jälkeen seuraava vaihe potentiaalisen pelaajan pelaajapolussa on siirtyminen maajoukkuevalmennukseen ja maajoukkuevalmentajat ovat Piirijoukkue Cupeissa läsnä tarkkailemassa pelaajia. Pelaajat valitaan maajoukkueleirille piiri- ja aluejoukkueista, joten maajoukkuevalintakriteerit ovat merkitseviä jo piirijoukkuevaiheessa. Uudenmaan piirin ja Palloliiton toimintakertomuksista löytyneet piirijoukkueiden ja pelaajakatsastustapahtumien pelaajalistat saatiin piirin työntekijöiden Toni Räisäsen, Teemu Laitilan ja Taneli Haaran avustuksella. Pelaajien syntymäajat selvitettiin Palloverkosta, johon on tallennettu kaikkien suomalaisten lisenssipelaajien tiedot.

Tutkimus käsittelee Piirijoukkue Cupiin osallistuneita Uudenmaan piirin piirijoukkueita vuosilta 2000-2014 (ikäluokat 1985-2000). Tutkittavat ikäluokat valikoitiin laajan otannan perusteella, mutta samalla mukaan haluttiin saada ”tuoreimmat” piirijoukkueet, jotta valintojen kehittymisen seuraaminen nykypäivään asti olisi mahdollista. Piirijoukkue Cup on muuttunut vuosien saatossa muun muassa joukkuemäärän ja osallistuvan ikävaiheen osalta, muuttaen samalla myös tutkimukseen otettuja joukkueita ja ikäluokkia. Vuosina 2000-2011 Piirijoukkue Cupissa paremmuuttaan mittasivat piirien C-15- ikäiset pelaajat, mutta uudistuksen myötä turnaukseen osallistuva ikävaihe vaihtui vuonna 2012. Näin ollen tutkimuksessa vuosien 2012-2014 piirijoukkuepelaajat ovat C-14- ikäisiä. Joinain vuosina Piirijoukkue Cupissa on pelattu myös nuoremman ikäluokan turnaus, mutta tutkimukseen otettiin mukaan vain kunkin vuoden ”päätapautumaan” osallistunut joukkue, paitsi vuonna 2011, jolloin mukaan otettiin molemmat (C-14 ja C-15) ikävaiheet, jotta 1997-ikäluokka ei jäisi tutkimuksen ulkopuolelle.

Tutkimusotoksen aikavälillä on myös joukkuemäärissä tapahtunut muutoksia eri vuosina. Vuonna 2011 Uudenmaan piiri osallistui Piirijoukkue Cupiin omilla C-15 sekä C-14 joukkueilla sekä yhdellä C-14 yhdistelmäjoukkueella Helsingin piirin kanssa. Vuodesta 2012 eteenpäin Uusimaa on osallistunut C14 -Piirijoukkue Cupiin kahdella joukkueella, jotka on jaettu tason perusteella ensimmäiseksi ja toiseksi joukkueeksi. Syynä tähän on Uudenmaan piirin suuri pelaajamäärä verrattuna muihin piireihin (Räisänen 2015). Uudistuksen myötä useammat Uudenmaan kyvykkäistä pelaajista pääsevät näyttämään osaamistaan Piirijoukkue Cupissa.

Jokaisen ikäluokan piirijoukkueesta tehtiin taulukko, josta käy ilmi syntymäaikojen jakautuminen kussakin ikäryhmässä vuosineljänneksiin jaettuna. Myös katsastuspelaajat taulukoitiin samalla menetelmällä vuosilta 1995-2000 – eli vuosilta, joilta katsastuspelaajien tiedot olivat saatavilla. Vuosineljänneksellä tarkoitetaan kolmen kalenterikuukauden jaksoa, järjestyksessä tammikuu-maaliskuu, huhtikuu-kesäkuu, heinäkuu-syyskuu ja loka-kuu-joulukuu. Jako vuosineljänneksiin on tehty selkeyttämään taulukoiden tulkitsemista. Vuosineljännesjakoa on käytetty myös kansainvälisissä tutkimuksissa, joten tutkimusten vertailtavuus on helpompaa, kun samaa jaottelua on käytetty myös tässä tutkimuksessa. Katsastusryhmän ja lopullisen piirijoukkueen syntymäaikataulukoita vertaamalla pystytään havaitsemaan, noudattavatko piirijoukkuevalinnat katsastusryhmän ikäjakaumaa vai esiintyykö vertailussa poikkeamia. Tutkimuksessa on myös vertailtu sekä piirijoukkueiden että katsastuspelaajaryhmien syntymäaikoja Uudenmaan alueella syntyneiden poikien syntyvyyden kanssa, jotta havaitaan, miten suuri merkitys syntyvyydellä on joukkuevalintojen alkuvuosipainotteisuuteen. Tutkimuksessa käytetyt syntyvyystilastot on koottu Tilastokeskuksen tietokannasta heidän asiantuntijansa toimesta. Tutkimuksessa on syntyvyystilasto ikäluokista 1987-2000, koska tutkimuksessa mukana olevista ikäluokista 1985 ja 1986 ei löytynyt alueellista syntyvyystilastoa Tilastokeskuksen tietokannasta.

On oletettavaa, että vuoden 2013 väestörakenne on muuttunut – merkittävästikin – esimerkiksi vuosien 2000, jolloin valittiin 1985-syntyneiden piirijoukkue, ja 2013 välisenä aikana. Keskeisiä muuttujia – ja samalla vääristäviä tekijöitä – kyseisenä ajanjaksona on voinut olla esimerkiksi maahanmuutto, maastamuutto ja muuttaminen maan sisällä. Syntyvyystilaston luotettavuutta vähentää maahanmuuton puuttuminen tilastoinnista. Se on oleellista varsinkin Uudenmaan alueella, jossa maahanmuuttoa esiintyy verrattain paljon. Täydellistä vertailukohtaa ei ole kuitenkaan saatavilla, koska Tilastokeskukseen ei pysty antamaan alueellista väestörakennetta jokaiselta tutkitulta ajanjaksolta, joten yhteistyössä Tilastokeskuksen asiantuntijan kanssa päädyttiin käyttämään syntyvyystilastoa, joka antaa joka tapauksessa riittävän luotettavan kuvan väestön ikärakenteesta suhteessa piirijoukkueen ikärakenteeseen.

Kunkin vuoden ikäjakauma vuosineljänneksittäin on esitetty yhteenvetotaulukon lisäksi erikseen toimeksiantajan pyynnöstä. Jokaisen vuoden taulukot ovat nähtävissä liitteissä. Näin tutkimuksen tuloksia on helpompi käyttää koulutuksissa tai muissa Uudenmaan piirin aineistoissa tarvittaessa myös yksittäisten vuosien tai piirijoukkueiden tarkkuudella. Liitteissä esitetään myös eniten piirijoukkuevalintoja saavuttanut seura jokaisen tutkitun piiri-

joukkueen osalta. Seurojen nimet on esitetty piirin vuosikertomusten mukaisesti – esimerkiksi FC Honka on piirin tietojen mukaan joinakin vuosina FC Honka ja toisina Honka.

Jokaisen tutkimusongelman tulos on esitetty pylväsdiagrammina tutkimuksen tulososiossa kappaleessa 10. Tulosten merkittävyys varmistettiin khiin neliö –testillä. Testillä määritettiin p-arvo, jonka ollessa alle 0,05 eli 5%, voitiin vertailtavien arvojen ero ja näin ollen tulos katsoa merkittäväksi. (Akin menetelmäblogi 2013.)

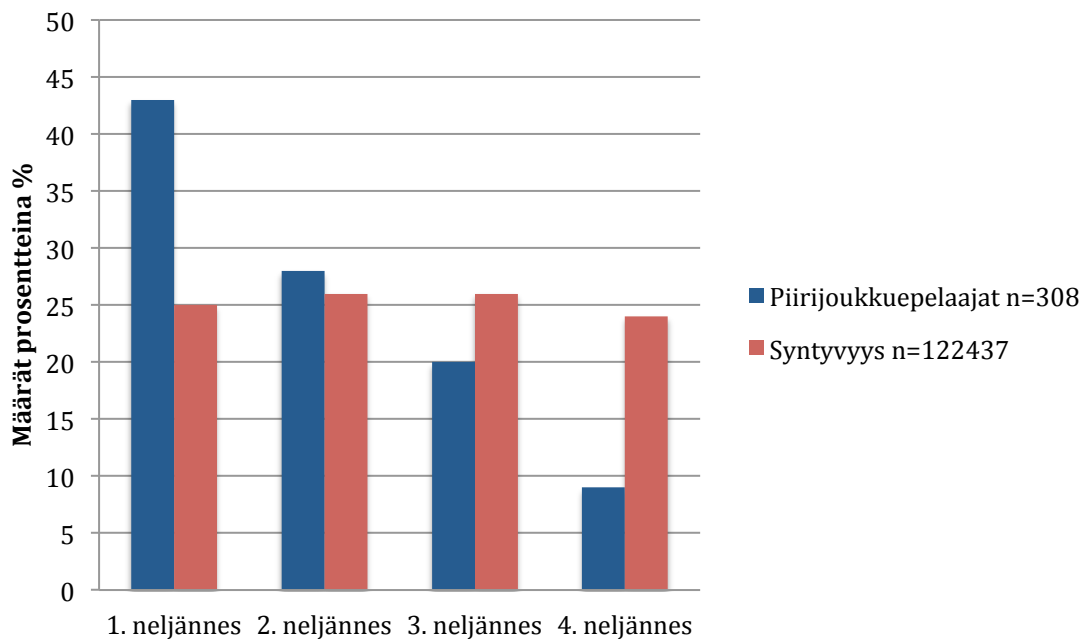
Piirijoukkueisiin ja katsastuksiin valittujen pelaajien nimet löytyivät Uudenmaan piirin arkistoimista vuosikertomuksista ja katsastusraporteista, joiden käyttöön saaminen oli työn onnistumisen edellytys. Pelaajien syntymäajat selvitettiin Palloverkon tietokannasta, johon on kirjattu maan jokainen lisenssipelaaja. Varsinkin katsastuspelaajien syntymäaikoja etsittäessä ongelmaksi muodostui kirjoitusvirheen tai lempinimen kirjaamisen aiheuttama eriäväisyys piirin listan ja Palloverkon välillä, jolloin pelaajan oikean nimen ja syntymäajan selvittämiseksi jouduttiin käyttämään seurojen tietoja tai muita järjestelmiä. Tämän takia muutamat pelaajat saivat statuksen ”syntymäaikaa ei löydy.” Suuressa otannassa muutamien pelaajien poisjääminen ei kuitenkaan muuta kokonaiskuvaa suuntaan tai toiseen, mutta on syytä muistaa, että vastaavanlaisten tutkimusten kannalta nimien kirjaaminen oikeassa muodossaan on ensiarvoisen tärkeää. Tässä tapauksessa nimien selvittäminen ei vaikuttanut merkittävästi työn luotettavuuteen, mutta aiheutti paljon lisätyötä.

Tutkimus käsittää kokonaisuudessaan viidentoista vuoden ajalta 341 Piirijoukkue Cupiin osallistunutta piirijoukkuepelaajaa ja kuuden vuoden ajalta 1217 piirijoukkueita varten katsastettua pelaajaa. Osa pelaajista on luonnollisesti samoja, koska piirijoukkueet on rakennettu katsastusten perusteella. Muutama pelaaja on myös osallistunut Piirijoukkue Cupiin alaikäisenä, eli vuotta vanhempien joukkueessa. Yli tuhannen pelaajan otannalla pyrittiin varmistamaan se, että tutkimuksesta saadaan riittävän luotettava. Lisäksi tutkimuksen kannalta olennaista on, että piirijoukkuepelaajien ikäjakaumaa verrataan piirijoukkueita varten katsastettujen pelaajien ikäjakaumaan. Näin saadaan luotettavampi kuva käytettävissä olevasta pelaajamassasta, kuin pelkkään syntyvyystilastoon vertaamalla.

10 Tulokset

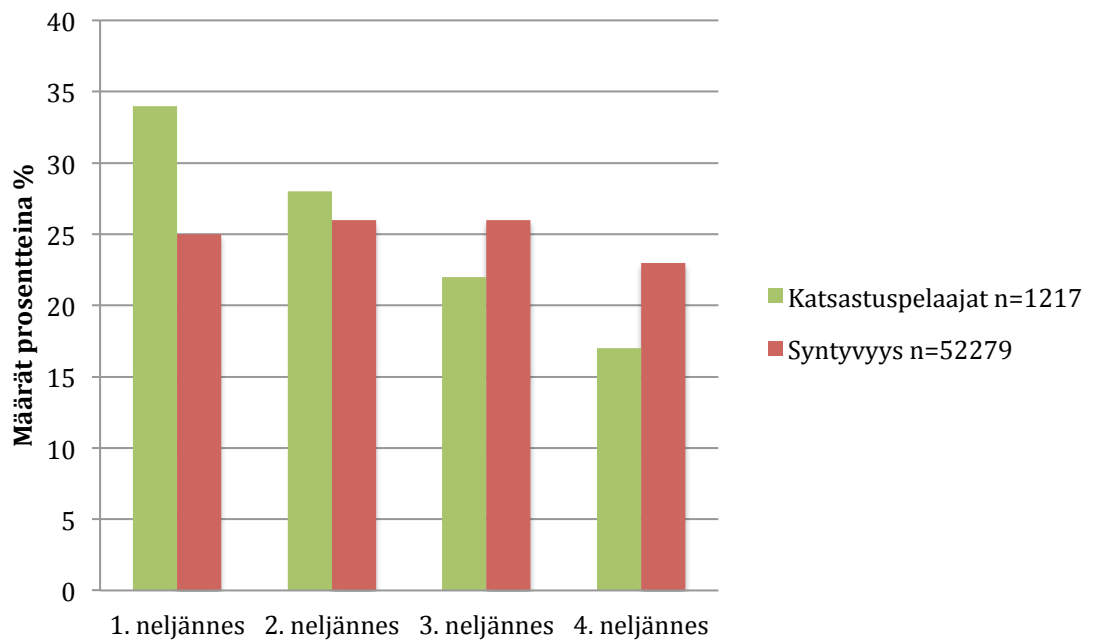
10.1 Piirijoukkuepelaajien ikäjakauma verrattuna alueelliseen syntyvyyteen

Kuvio 5. Piirijoukkuepelaajat vuosilta 2002-2104 ja Uudenmaan alueellinen syntyvyys 1987-2000

Kuviossa 5 on kuvattuna Suomen Palloliiton Uudenmaan piirin poikien piirijoukkuepelaajien syntymäaikojen jakautuminen vuosineljänneksittäin sekä Uudenmaan alueellinen syntyvyys. Kuvioista käy ilmi, että valituksi tuleminen Suomen Palloliiton Uudenmaan piirin piirijoukkueisiin vuosina 2002-2014 on ollut riippuvainen pelaajan syntymäajankohdasta (khiin neliö-testin p-arvo 0,000).

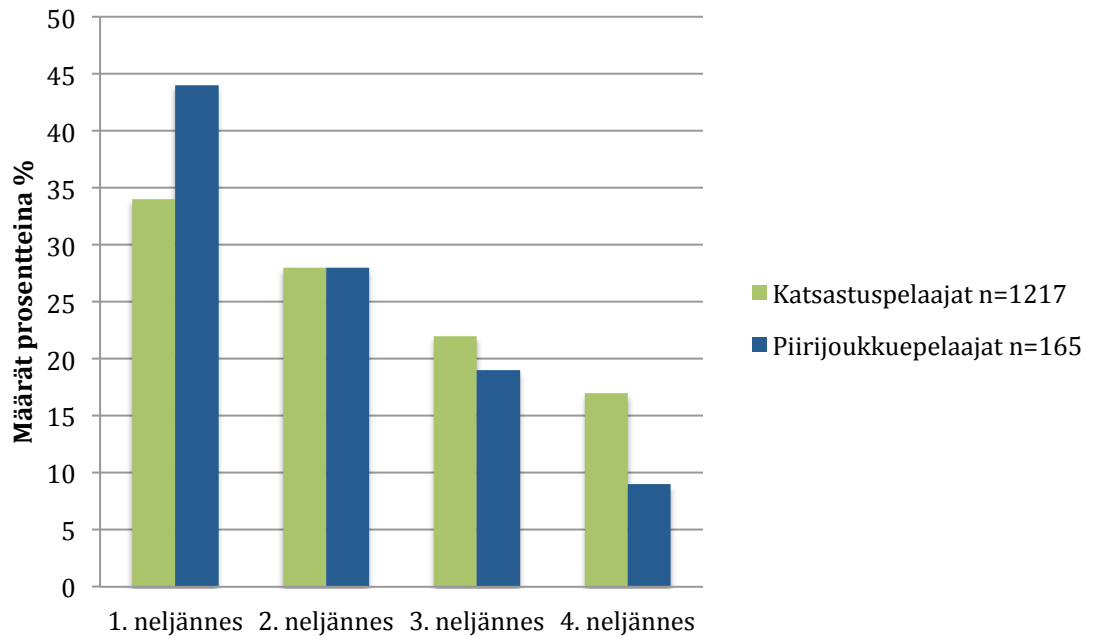
10.2 Katsastuspelaajien ikäjakauma verrattuna alueelliseen syntyvyyteen

Kuvio 6. Piirijoukkuekatsastuspelaajat vuosilta 2010-2014 ja Uudenmaan alueellinen syntyvyys vuosina 1995-2000

Kuviossa 6 on esitetty piirijoukkuekatsastusryhmiin valittujen pelaajien syntymäaikojen jakautuminen vuosineljänneksittäin sekä Uudenmaan alueellinen syntyvyys. Kuvioista on havaittavissa, että piirijoukkuekatsastusryhmiin valituksi tuleminen on riippunut pelaajan syntymäajankohdasta (khiin neliö-testin p-arvo 0,000).

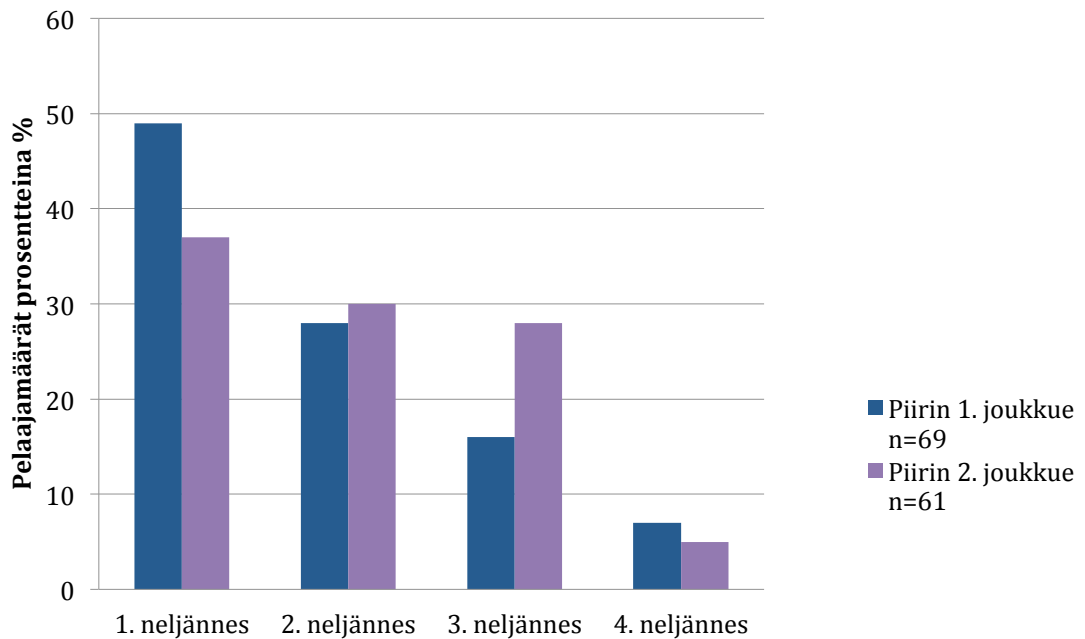
10.3 Katsastuspelaajien ikäjakauma verrattuna piirijoukkuepelaajien ikäjakaumaan

Kuvio 7. Piirijoukkue- ja katsastuspelaajat vuosina 2010-2014

Kuvio 7 esittää piirijoukkueisiin ja katsastusryhmiin valittujen pelaajien syntymäaikojen jakautumisen vuosineljänneksittäin. Otanta on kummassakin ryhmässä niiltä vuosilta (2010-2014), joilta katsastuspelaajien tiedot olivat käytettävissä. On havaittavissa, että piirijoukkueeseen valituksi tuleminen on riippunut pelaajan syntymäajankohdasta (khiin neliö-testin p-arvo 0,005).

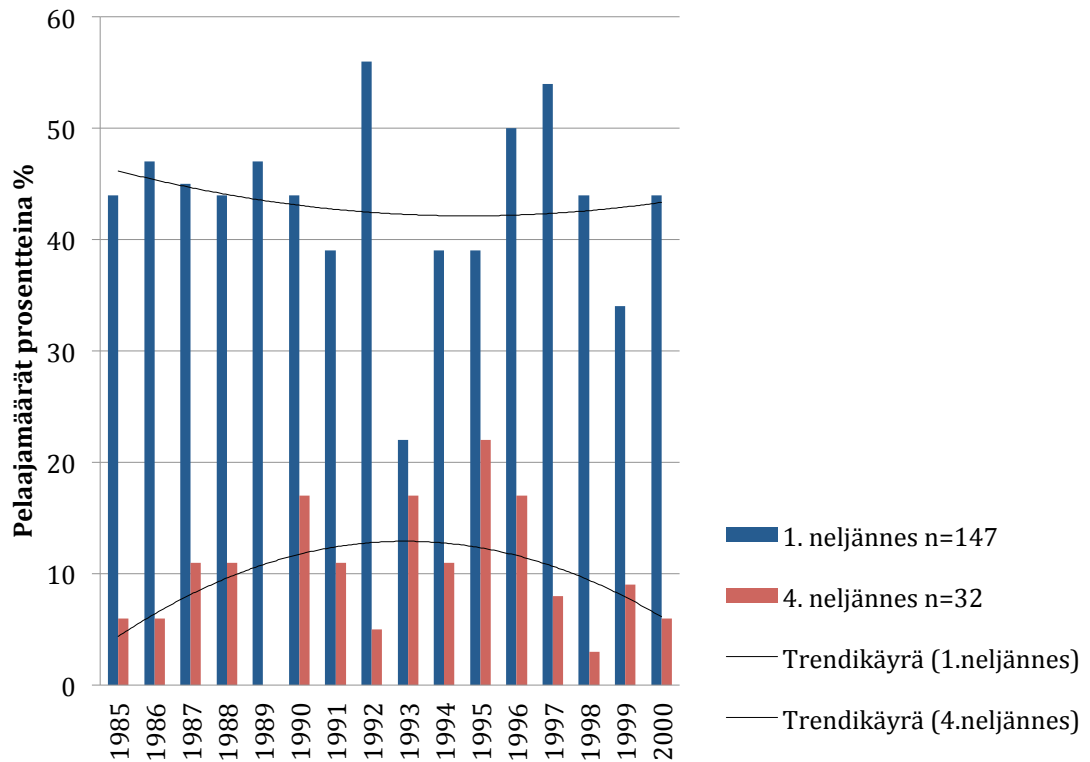
10.4 Uudenmaan piirin 1. joukkueen ikäjakauma verrattuna piirin 2. joukkueen ikäjakaumaan

Kuvio 8. Piirin 1. ja 2. joukkueiden pelaajien keskimääräinen syntymäaika vuosilta 2011-2014 vuosineljänneksiin jaettuna

Kuviossa 8 on esitetty piirin 1. ja 2. joukkueisiin vuosina valittujen pelaajien syntymäaikojen keskimääräinen jakautuminen vuosineljänneksittäin. Kuvioista on havaittavissa, että lähes puolet 1. joukkueeseen valituista pelaajista on syntynyt ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Viimeisen vuosineljänneksen aikana syntyneiden pelaajien osuus jää kummassakin joukkueessa alle kymmenen prosenttiyksikön.

10.5 Suhteellisen ikävaikutuksen kehityssuunta

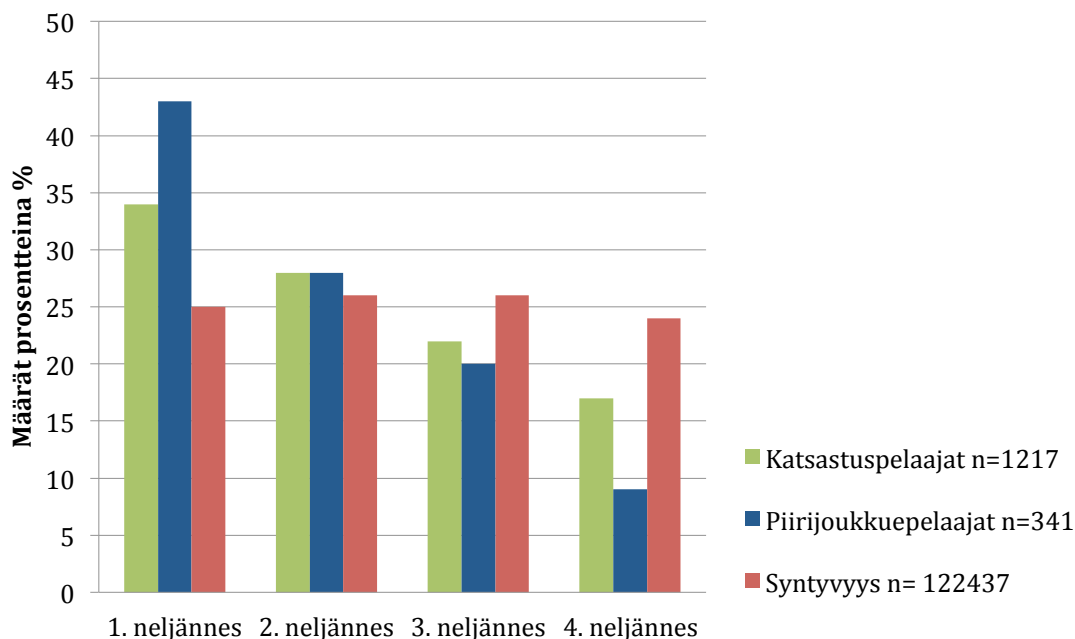
Kuvio 9. Suhteellisen ikävaikutuksen kehityssuunta 1985-2000 –syntyneillä piirijoukkuepelaajilla

Ensimmäisellä vuosineljänneksellä syntyneiden pelaajien suhteellinen osuus on laskenut hieman tutkitun ajanjakson (1985-2000 –syntyneet) aikana Suomen Palloliiton Uudenmaan piirin piirijoukkueissa, kun vastaavasti vuoden viimeisellä neljänneksellä syntyneiden suhteellinen osuus on kasvanut hieman. Vuoden 1993 kohdalla ensimmäisen ja viimeisen neljänneksen osuudet ovat niin tasaisemmat kuin pienemmätkin verrattuna muihin vuosiin. Kuvio 9 esittää vuoden 1. ja 4. neljänneksellä syntyneiden pelaajien osuuden kehittymisen. Ylempi trendikäyrä kuvaa ensimmäisellä neljänneksellä syntyneiden osuuden kehitystä ja alempi trendikäyrä taas viimeisellä neljänneksellä syntyneiden osuutta.

11 Pohdinta

Tutkimuksen tarkoituksena oli kumota tai vahvistaa toimeksiantajan olettaus, että Uudenmaan piirin piirijoukkueissa esiintyy suhteellista ikävaikutusta. Tässä kappaleessa esitellään havaintoja tutkimuksen pohjalta ja syvennetään tutkimustulosten merkityksiä eri näkökulmista.

11.1 Tulosten yhteenveto

Kuvio 10. Vuosien 2000-2014 Uudenmaan piirin katsastus- ja piirijoukkuepelaajien sekä Uudellamaalla syntyneiden poikien keskimääräinen syntymäaika (1987-2000-syntyneet) vuosineljänneksiin jaettuna

Kuviossa 10 on esitetty vuosien 2000-2014 (1985-2000 –syntyneet) piirijoukkuepelaajien keskimääräinen syntymäaika vuosineljänneksiin jaettuna. Vuosina 1985-1996 syntyneet pelaajat ovat osallistuneet Piirijoukkue Cupiin C-15 –ikävaiheessa, kun taas 1997-2000 syntyneet pelaajat ovat osallistuneet Piirijoukkue Cupiin C-14 –ikävaiheessa. Vuodesta 2010 vuoteen 2014 asti (1997-2000 syntyneet) Uudenmaan piirillä on pelaajia kahdessa piirijoukkueessa. Tutkitulla ajanjaksolla, vuosina 2000-2014 (n=341), keskimäärin 43% piirijoukkueisiin valituista pelaajista on syntynyt ensimmäisen vuosineljänneksen aikana, 28% pelaajista toisen vuosineljänneksen aikana, 20% kolmannen vuosineljänneksen aikana ja 9% neljännän vuosineljänneksen aikana. On siis selvää, etteivät piirijoukkuepaikat jakaudu – edes pitkän aikavälin tarkastelussa – tasaisesti vuoden eri puolilla syntyneiden pelaajien kesken. Tämä ei välttämättä tarkoita, ettei potentiaalisimpia pelaajia olisi valinta-

vaiheessa valittu. Potentiaalinen hukkaaminen on silti selviö, sillä ei voida olettaa, että alkuvuodesta syntyisi lähtökohtaisesti enemmän potentiaalisia pelaajia, koska suuria eroja syntyvyystilastoissa ei ilmene.

Kuviossa 10 on esitetty myös 1995-2000- syntyneiden piirijoukkuekatsastuksiin osallistuneiden pelaajien (n=1217) ikäjakauma vuosineljänneksittäin. 34% katsastustapahtumiin osallistuneista pelaajista on syntynyt ensimmäisellä vuosineljänneksellä, 28% toisella vuosineljänneksellä, 22% kolmannella vuosineljänneksellä ja 17% neljännellä vuosineljänneksellä. Kuviossa 6 on esitetty Uudenmaan alueellinen poikien syntyvyys samalta ajanjaksolta. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä on syntynyt 25%, toisella ja kolmannella vuosineljänneksellä 26% kummallakin, sekä viimeisellä vuosineljänneksellä 23% tällä ajanjaksolla syntyneistä pojista. Kun verrataan piirijoukkueita varten katsastettujen pelaajien ikäjakaumaa Uudenmaan alueelliseen syntyvyyteen, on selkeästi havaittavissa, että myös katsastuspelaajien ryhmissä on esiintynyt suhteellista ikävaikutusta.

Piirijoukkueiden ikäjakaumaa on syytä vertailla niitä varten katsastettujen pelaajien ikäjakaumaan, sillä niiden avulla saadaan kuva valittavissa olleista pelaajista. Kuviossa 7 vertaillaan piirijoukkueeseen valittujen pelaajien (n=165) ikäjakaumaa piirijoukkuekatsastuksiin osallistuneiden pelaajien (n=1217) ikäjakaumaan. Vertailuun valittiin vuodet 2010-2014, eli ajanjakso, josta katsastuspelaajien tiedot olivat saatavilla. On huomionarvoista, että piirijoukkuepelaajien ikäjakauma eroaa katsastuspelaajien vastaavasta varsinkin ensimmäisen ja neljännen vuosineljänneksen osalta. 44% vuosien 2010-2014 piirijoukkuepelaajista on syntynyt vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, kun katsastuspelaajien vastaava osuus on 34%. Neljännellä vuosineljänneksellä on syntynyt 9% piirijoukkuepelaajista ja 14% katsastuspelaajista. On ymmärrettävää, että piirijoukkueet ovat alkuvuosipainotteisia, sillä tutkimuksen perusteella myös katsastusryhmän ikäjakauma on alkuvuosipainotteinen.

Toimeksiantajan oletus oli, että Uudenmaan piirin saatua toisen joukkueen mukaan Piirijoukkue Cupiin, parantaisi se loppuvuodesta syntyneiden mahdollisuuksia päästä mukaan piirijoukkueeseen. Toimeksiantajan oletuksen mukaan piirijoukkueet jakaantuvat karkeasti muotoiltuna siten, että ykkösjoukkueeseen valitaan alkuvuodesta syntyneet pelaajat ja kakkosjoukkueeseen loppuvuodesta syntyneet pelaajat. Uudenmaan piiri muodosti vuosina 2011-2014 Piirijoukkue Cupiin kaksi joukkuetta, jotka jaettiin tason perusteella 1. ja 2. joukkueeksi. Kuviossa 8 esitetään näiden joukkueiden pelaajien keskimääräinen syntymäaika vuosineljänneksiin jaettuna. Ykkösjoukkueeseen valituista pelaajista (n=69) 49% on syntynyt ensimmäisen vuosineljänneksen aikana, 28% toisen vuosineljänneksen aikana, 16% kolmannen vuosineljänneksen aikana ja 7% neljännen vuosineljänneksen aika-

na. Kakkosjoukkueen pelaajista (n=61) 37% on syntynyt ensimmäisen vuosineljänneksen aikana, 30% toisen vuosineljänneksen aikana, 28% kolmannen vuosineljänneksen aikana ja 5% neljännen vuosineljänneksen aikana. Tutkimuksen perusteella oletus voidaan ainakin osittain kumota, sillä myös kakkosjoukkueen pelaajista suurin osa on syntynyt ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Toisaalta kakkosjoukkueen kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen jakauma on huomattavasti ykkösjoukkuetta tasaisempi, Kakkosjoukkueen avulla on siis saatu hieman tasoitettua piirijoukkueiden ikäjakaumaa, mutta viimeisellä vuosineljänneksellä syntyneiden pelaajien piirijoukkuevalintoja se ei ole lisännyt.

Suhteellisen ikävaikutuksen noustua esille viime vuosien aikana, voisi olettaa, että myös piirijoukkueiden ikäjakauma on muuttunut tasaisempaan suuntaan valmentajien käsitysten muuttuessa, vaikka isossa kuvassa, eli pelaajapolun jokaisessa vaiheessa suurta muutosta ei olisikaan tapahtunut. Merkittävää muutosta ei ole ainakaan Uudenmaan piirin piirijoukkueissa tapahtunut, vaan vaikka suhteellisen ikävaikutuksen voimakkuus on hieman hiipunut, on joissain tapauksissa piirijoukkueet 2010-luvulla alkuvuosipainotteisempia kuin 2000-luvun alun vastaavat. Kuvio 9 osoittaa, että ensimmäisellä vuosineljänneksellä syntyneiden piirijoukkuepelaajien suhteellinen osuus on laskenut tutkitun ajanjakson (1985-2000 –syntyneet) aikana, kun vastaavasti neljännellä vuosineljänneksellä syntyneiden pelaajien suhteellinen osuus on kasvanut. Kuvion 9 trendikäyrät osoittavat, että suhteellisen ikävaikutuksen kehityssuunta on laskeva, mutta kehitys ei ole huomattavaa. Vuoden 2014 piirijoukkue (2000-syntyneet) on yksi esimerkki siitä, ettei kehityssuunta ole pelkästään positiivinen, sillä 59% siihen valituista pelaajista on syntynyt vuoden ensimmäisellä neljänneksellä.

11.2 Suhteellinen ikävaikutus

Tutkitulla ajanjaksolla piirijoukkueet ovat lähes poikkeuksetta syntyvyydeltään alkuvuosipainotteisia. Tämän perusteella Uudenmaan piirin on syytä tarkastaa katsastustoimintaa ja valintamenetelmiä sekä kiinnittää huomiota kehityksen suuntaan.

Tutkimuksella ei pystytä todistamaan, ovatko piirijoukkueisiin valitut pelaajat oikeita tai vääriä, koska valintahetken pääseminen ja sen arvioiminen on jälkikäteen mahdotonta, eikä potentiaalinen tunnistaminen ole yksiselitteistä. Pelaajan kehityskaareen vaikuttavat monet – usein sattumaan perustuvat – tekijät, eikä valitun tai valitsematta jätetyn pelaajan urakehitystä voida arvioida pelkkien valintojen perusteella. On mahdotonta tutkia, miten valinta olisi vaikuttanut valitsematta jätetyn pelaajan urakehitykseen tai toisin päin. Piirijoukkuevalintojen punnitseminen valittujen tai valitsematta jääneiden pelaajien nykyisen

tason perusteella on vaarallista, koska se voi johtaa virheellisiin johtopäätöksiin ja pahimmillaan korjausliikkeeseen, jossa korjataan ehjää tai väärää osaa. Johtopäätös, jossa valintojen onnistumista arvioidaan ainoastaan pelaajan nykyisen kilpailullisen tason perusteella, on suurella todennäköisyydellä virheellinen.

On kuitenkin selvää, että murrosikäinen nuori on henkisesti niin herkässä vaiheessa, että valinta piirijoukkueeseen voi vaikuttaa positiivisesti innokkuuteen ja harjoittelumotivaatioon. Vastaavasti joukkueen ulkopuolelle jääminen saattaa aiheuttaa nuorelle pelaajalle riittämättömyyden tunteen, mikä saattaa johtaa motivaatiotason laskuun, suuntautumista toisiin harrastuksiin tai pahimmillaan kaikenlaisen harrastamisen lopettamiseen. Tämän takia valintojen rooli on suuri ja on toivottavaa, että niiden oikeellisuuden varmistamiseksi on käytössä parhaat mahdolliset menetelmät ja henkilöt.

11.2.1 Lapsuusvaiheen suhteellinen ikävaikutus

Tutkimus osoittaa, että jalkapallon suurmaiden tapaan myös suomalaisessa jalkapallossa suhteellinen ikävaikutus on olemassa oleva ongelma. Koska ongelma ei esiinny ainoastaan piirijoukkuevaiheessa vaan myös sitä varten katsastettavassa suuressa pelaajamassassa, on ongelmaa syytä pohtia piirijoukkueikää pidemmällä aikavälillä – aina jalkapalloharrastuksen aloittamisesta lähtien.

Jalkapalloharrastuksen aloittavan lapsen lähtötasoon vaikuttaa olennaisesti ainakin perhe-
tausta, eli varhaisten elinvuosien ympäristö (vanhempien ja sisarusten liikunnallisuus, suhtautuminen liikuntaan ja olosuhteet) sekä ikä. On laskennallinen fakta, että ensimmäisenä seuravuotena (kalenteri-ikäjaottelussa) alkuvuoden lapsi voi olla fyysisesti jopa 25% kehittyneempi kuin loppuvuoden lapsi. On myös mahdollista, että loppuvuoden lapset aloittavat harrastuksen myöhemmin, koska ryhmässä toimiminen vaatii lapselta tietynasteista henkistä kypsyyttä ja rohkeutta. Näin loppuvuoden lapsi on heti harrastuksen alkuvaiheessa heikompi verrattuna ikäluokkansa vanhempiin lapsiin, ja tämä alkuvaiheen kykyero on omiaan hämäämään valmentajia, seuran toimijoita, vanhempia ja lopulta myös lasta itseään.

Henkinen vahvuus on yksi olennaisimpia vaatimuksia huippujalkapalloilijalle ja yksi tärkeimpiä ominaisuuksia on ainakin Gagnén lahjakkuusmallin (kappale 6.1) mukaisesti motivaatio. Sisäisesti motivoitunut urheilija on usein myös henkisesti vahva. Juniorivaiheessa henkisen puolen ominaisuuksista korostetaan usein intohimoa, rohkeutta ja halua harjoitella ahkerasti. Täytyy kuitenkin muistaa, että henkiset ominaisuudet eivät ole ympäristös-

tä irrallisia tai synnynnäisiä vahvuuksia tai heikkouksia, vaan niitä voidaan edistää tai heikentää. Harrastuksen alkuvaiheessa erottuvat usein etumatkan saaneet – muita vanhemmat tai urheilua palvelevassa ympäristössä kasvaneet – lapset. Nämä usein lahjakkuuksina nähtävät lapset saavat jatkuvasti positiivista palautetta valmentajilta ja vanhemmilta, enemmän pallokosketuksia harjoituksissa sekä enemmän peliaikaa ja vastuuta peleissä. Positiivisen palautteen, onnistumisen ja paremmuuden suhteessa joukkuetovereihin yhteisvaikutuksena syntyy positiivinen kierre, joka vahvistaa itse itseään kasvattaen samalla intohimoa lajia kohtaan ja motivaatiota harjoitteluun.

Mainitussa positiivisessa kierteessä ei ole mitään väärää – ainakaan niin kauan, kun siihen saadaan paljon pelaajia. Vastakohtaisesti voi syntyä ei-toivottu negatiivinen kierre, jolloin esimerkiksi 11 kuukautta nuorempi takamatkalle joutunut pelaaja ei saa mahdollisuutta kuroa tasoeroa pienemmäksi. Kuvitellaan edellisessä kappaleessa esitetty skenaario toisin päin. Valmentaja ei näe loppuvuonna syntyneessä lapsessa potentiaalia, joten tämä ei saa säännöllistä positiivista vahvistusta tai samaa määrää peliaikaa kuin kanssapelaajat. Tasoryhmiä jaettaessa vanhemmat näkevät saman kuin valmentaja, eikä lasta innosteta samaan tapaan kuin positiiviseen kierteeseen päässyttä joukkuetoveria ja alemman tasoryhmän myötä valmentajakin vaihtuu heikompaan tai kokemattomampaan. Lopulta lapsi huomaa itsekin olevansa ”jäljessä” ja into harjoitteluun – tai pahimmassa tapauksessa koko lajiin – sammuu, kasvattaen muiden etumatkaa entisestään.

Negatiivisen kierteen kaikki tekijät eivät ole tietenkään järjestelmän syytä ja osa niistä on hyvällä valmennuksella korjattavissa. Onkin olennaista miettiä, millä keinoin ensimmäisten harrastusvuosien lähtökohtia olisi mahdollista tasoittaa. Tasoryhmät ovat suomalaiselle jalkapalloseuralle tärkeitä, koska laadukasta ympäristöä kehittymiseen ei pystytä tarjoamaan kaikille pelaajille. Niihinkin liittyy kuitenkin ongelmia, esimerkkinä kappaleessa 2 esitelty sosiologi Robert Mertonin ”itsensä toteuttava ennuste.” Jotta ”itsensä toteuttavalta ennusteelta” – ja ylipäätään liian aikaisessa vaiheessa tehdyiltä valinnoilta ja niiden kauaskantoisilta vaikutuksilta – vältyttäisiin, tulisi tasoryhmien valintaan ja ylläpitämiseen liittyviin menetelmiin kiinnittää huomiota. Monesti valitut tasoryhmät pidetään tiiviinä, eikä vaihtuvuutta juuri tapahdu. Vaihtuvuuden ylläpitäminen voi olla vaikeaa monelle valmentajalle, joka arvioi toimintaansa tulosten perusteella, mutta sen tärkeys on kiistaton ikävaiheissa, joissa pelaajan potentiaalin näkeminen on todella vaikeaa.

Suomessa jalkapalloa harrastavia lapsia valmentavat pääosin isät ja äidit tai muut vapaaehtoiset. Optimitilanne olisi tietenkin se, että lasten valmennuksen arvostus ja resurssit olisivat niin vahvalla tasolla, että lasten valmennuksesta vastaisivat ammattivalmentajat.

Tämä ei tule todennäköisesti muutamista ilahduttavista poikkeuksista huolimatta lähitulevaisuudessa toteutumaan. Näin ollen suuri vastuu siirtyy valmennuskoulutusjärjestelmälle (Suomen Palloliiton valmennuskoulutuskaavio on esitetty kuviossa 2, kappaleessa 4.2) ja seurojen päätoimisille valmentajille, joiden tulisi auttaa isä- ja äitivalmentajia ymmärtämään ikävaiheen oleellisia asioita ja lasten erilaisia lähtökohtia. Valmentamisesta innostuneet vanhemmat siirtyvät tavallisesti ikävaiheesta toiseen oman lapsensa mukana. Valmennuksen tason ja ikävaiheen ymmärtämisen kannalta yhtälö on mahdoton – maksetaan aina oppirahat uudesta vaiheesta pelaajien kustannuksella. Lasten valmennuksen tason kannalta erikoistuminen on tärkeää – saman valmentajan viedessä monta ikäluokkaa läpi tietystä ikävaiheesta, tapahtuu väijäämättä oppia virheistä ja onnistumisista. Monet vapaaehtoisvalmentajat kartuttavat valmennuskokemustaan lapsen harrastuksen avulla vuosien ajan, ja tämän osaamisen käyttämisessä on muutakin parannettavaa kuin erikoistuminen ikävaiheeseen. Arvokasta kokemusta hukataan joka kerta, kun valmentaja lopettaa valmentamisen lapsensa lopettamisen, seurasiirron tai muun syyn seurauksena. Valmennuksen kehityksen kannalta olisi tärkeää löytää keino, jolla järjestelmän ja kokemuksen koulumat vapaaehtoisvalmentajat saataisiin pidettyä mukana, vaikka oma lapsi ei pelaisikaan valmennettavassa joukkueessa.

Myös rakenteellisia muutoksia suhteellisen ikävaikutuksen torjumiseksi on syytä pohtia, vaikka monesti vika ei olekaan järjestelmässä, vaan sen käyttäjissä. Yksi vaihtoehto voisi olla kalenteri-ikäjaottelun muuttaminen nuorimmissa ikäluokissa. On selvää, että pelaajien jakaminen juuri kalenterivuoden perusteella antaa loppuvuoden lapsille huonommat lähtökohdat. Kalenteri-ikään perustuva järjestelmä on helppo toteuttaa, mutta jos halutaan löytää ratkaisu lasten erilaisten lähtökohtien tasaamiseksi, on mietittävä vaihtoehtoja.

Suhteellisen ikävaikutuksen torjumiseen on herätty monissa maissa – Suomessakin ainakin lentopallossa – perustamalla erilaisia myöhemmin kehittyneiden ja loppuvuodesta syntyneiden piiri-, alue- ja maajoukkueita. Nämä ovat kuitenkin vain tervetullutta kivunlievitystä jo tapahtuneen vahingon päälle, kun suhteellinen ikävaikutus alkaa jo lapsuudessa. Jos Suomessa löydetään lääke suhteellisen ikävaikutuksen torjumiseen lapsuudesta lähtien aina aikuisvaiheeseen asti, olisi se suuri kilpailuetu verrattuna muihin maihin.

11.2.2 Ratkaisuja suhteellisen ikävaikutuksen torjumiseen

Kuten edellisissä kappaleissa todetaan, ei suhteellinen ikävaikutus ole ainoastaan piiri- tai maajoukkueikävaiheen ongelma, vaan se alkaa jo paljon aikaisemmin. Suhteellisen ikävaikutuksen syyt ja seuraukset ovat moninaiset, eikä sen torjuminen ole mahdollista yh-

dellä muutoksella. Tässä kappaleessa pohditaan ratkaisuja suhteellisen ikävaikutuksen torjumiseksi pelaajapolun eri vaiheissa.

Ensimmäinen ratkaisu suhteellisen ikävaikutuksen torjumiseen on tietämyksen lisääminen, sillä vikaa ei voida korjata, jos sitä ei edes huomata. Suhteellisesta ikävaikutuksesta on keskusteltu paljon, mutta on toinen asia, että tavoittaako keskustelu ne valmentajat ja vanhemmat joiden lapsia asia koskee. Ilmiön ymmärtäminen on tärkeää jokaiselle valmentajalle, vanhemmalle ja pelaajalle, mutta etenkin lasten valmentajien tulisi ymmärtää asia ja sen tärkeys. Palloliiton rooli on keskeinen valmentajien ymmärryksen lisääjänä ja suhteellisen ikävaikutuksen voisikin lisätä uutena kokonaisuutena sen E-, D- ja C-tason valmennuskoulutuksien sisältöihin. Vanhempien ja pelaajien ymmärryksen lisääminen on yhtä tärkeää, mutta enemmän seuran ja valmentajan vastuulla.

Lapsuusvaiheen suhteellista ikävaikutusta pystyttäisiin parhaiten korjaamaan romuttamalla kalenteri-ikäjaottelu ja korvaamalla se järjestelmällä, joka perustuu fyysiseen kehitykseen ja biologiseen ikään, joita on käsitelty kappaleessa 3. Täysin fyysiseen kehitykseen ja biologiseen ikään perustuvan järjestelmän toteuttaminen käytännössä on kuitenkin erittäin vaikeaa, joten tärkeä ensiaskel voisi olla usein esillä ollut ikäluokkarajojen joustavuuden lisääminen – eli yli-ikäisten pelaajien peluuttaminen. Ikäluokkarajojen häilyvyydellä pystyttäisiin takaamaan eväät kehittymiseen myös takamatkalla lähteville lapsille. Muuttamalla joukkueiden valintaperusteita voitaisiin päästä tilanteeseen, jossa samoja pelejä pelaisivat kalenteri-ikänsä hyvinkin eri-ikäiset, mutta fyysiseltä kehitykseltään ja biologiselta iältään lähempänä toisiaan olevat pelaajat. On selvää, että esitettyyn parannusehdotukseen voi liittyä myös ongelmia. Vuotta vanhempia pelaajia saatettaisiin peluuttaa vain kilpailullisen menestyksen toivossa. On totta, ettei sellaista järjestelmää ole olemassa, mitä ei voitaisi käyttää myös epätarkoituksenmukaisesti. Valmentajan vastuullinen rooli korostuu kaikissa uudistuksissa. Ehdotetun muutoksen toimivuuden ratkaisisi pitkälti, kuinka se esitetään ja miten luodaan ymmärrys sen tärkeydestä jalkapallon parissa toimiville ihmisille. Kalenteri-ikänsä perustuvan järjestelmän voisi palauttaa jossain muodossa ensimmäisten harrastusvuosien jälkeen – näin välttyttäisiin ainakin lapsuusvaiheen suhteelliselta ikävaikutukselta.

Suhteellisen ikävaikutuksen ehkäisemisessä tärkeä rooli on valmennusosaamisella, varsinkin erikoisosaamisella ja sen hyödyntämisellä. Lapsuusvaiheen suhteellista ikävaikutusta on mahdotonta torjua, jos valmentaja ei ymmärrä ikävaiheen tärkeimpiä asioita ja pelaajien erilaisia lähtökohtia. Esimerkiksi ryhmän vilkkaimman lapsen kyvyttömyys jonottaa rauhassa nähdään usein järjestyshäiriönä ja haluttomuutena harjoittelua kohtaan, eikä

luonnollisena kehityssidonnaisena asiana. Johtopäätöksen ollessa väärä, on usein myös toimintamalli ongelman ratkaisemiseksi väärä. Lapsuusvaiheen valmennuksellisten valintojen onnistumisen takaamiseksi on tärkeää, että myös lapsien valmennukseen erikoistutaan. Palloliiton uudistuneessa koulutusjärjestelmässä on uusi C+ -lisenssi, joka on suunnattu lasten huippuvalmennukseen. Olisi tärkeää, että koulutukseen valittavat valmentajat saataisiin erikoistumaan ja samalla sitoutumaan lasten valmentamiseen. Seurojen ja katojärjestöjen vaikea tehtävä on miettiä, että miten vapaaehtoisvalmentajat saataisiin sitoutumaan johonkin tiettyyn ikävaiheeseen oman lapsen mukana ”etenemisen” sijasta. Yhtenä sitouttavana tekijä on korvaukset, mutta myös koulutuksilla, tuella ja palautteella pystytään auttamaan valmentajaa. Palloliiton, piirin, seuran ja valmennustiimin muodostamalla tukiverkostolla – ja näiden johdonmukaisella toiminnalla valmentajan hyväksi – on mahdollista saada valmentaja panostamaan osaamisensa pidemmäksi aikaa tiettyyn ikävaiheeseen.

Yksi suurimmista suhteellisen ikävaikutuksen tekijöistä on tasoryhmittely. Tasoryhmiä luodaan Suomessa aikaisessa vaiheessa (ensimmäiset jo 5-vuotiaille pelaajille), jolloin pelaajien potentiaalia on mahdotonta nähdä. Valintaperusteina toimivat useimmiten tekniset, taktiset ja fyysiset edellytykset. Yhtenä ratkaisuehdotuksena suhteellisen ikävaikutuksen ehkäisemiseksi on tasoryhmien joustavuuden lisääntyminen, jotta pelaajien tasavertaisista kehittymisen mahdollisuuksista pystyttäisiin pitämään huolta. Kierrättämällä pelaajia ahkerasti esimerkiksi ikäluokan kilpa- ja haasteryhmän välillä pidettäisiin huolta myös kilparyhmän pelaajien ja etenkin näiden vanhempien oikeanlaisesta suhtautumisesta harastamiseen. Kilparyhmien tiukat rajat ovat aiheuttaneet osaltaan ajatusmallia, jonka mukaan vain kilparyhmän pelit kelpaavat, eikä ”huonompien” kanssa pelaaminen kehitä. Ajatusmalli on vaarallinen, koska lapsi tarvitsee monen tasoisia pelejä. Tasoryhmien välisen liikkuvuuden lisäämisen ongelmana pidetään usein kyvykkäimpien pelaajien toiminnan ja valmennuksen tason laskemista. Muutoksia tehtäessä on tietenkin pidettävä huoli, ettei tasoryhmittelyn perimmäinen idea – eli parhaan ympäristön tarjoaminen potentiaalisimmille pelaajille – katoa. Muutos tasoryhmien liikkuvuudessa voi tapahtua vain, jos jalkapallovalmentajille pystytään luomaan ymmärrys aikaisten tasoryhmävalintojen merkityksestä pelaajan kehitykselle. Tämän tietouden lisäämiseksi työkaluna voisi toimia esimerkiksi Palloliiton Fortum Tutor- ohjelma.

Piiri- ja maajoukkuevaiheen suhteellista ikävaikutusta on pyritty torjumaan maailmalla (esimerkiksi Belgiassa) perustamalla kaksi maajoukkuetta, joista toinen on tarkoitettu loppuvuodesta syntyneille pelaajille. Vastaavanlaisella järjestelyllä saataisiin Suomessakin loppuvuodesta syntyneet kyvykkäät pelaajat pidettyä lähempänä maajoukkuetoimintaa.

Suomessa suhteelliseen ikävaikutukseen on reagoitu järjestämällä leirityksiä (esimerkiksi Turun piirissä) loppuvuodesta syntyneille pelaajille ja peluuttamalla aluejoukkue-turnauksessa vuotta vanhempien – mutta pienikokoisten ja loppuvuodesta syntyneiden – joukkueita. Edellä mainitut menetelmät ovat hyviä reagoiteja suhteellisen ikävaikutuksen torjumiseksi, ja niiden laajamittaisella käyttöönotolla suhteellista ikävaikutusta pystyttäisiin torjumaan. Jotta kokeilut muuttuisivat vakiintuneiksi toimintatavoiksi, tulee rakennemuutosten tapahtua Palloliiton johdolla. Alue- ja maajoukkue-toiminta on tärkeä suunnannäyttävä seuroille, jotka kantavat suurimman vastuun pelaajista ja niiden kehitymisestä.

11.3 Fyysinen kehitys ja pelaajavalinnat

Kaikki kappaleessa 3 esitetyt kehittymisen muodot määrittävät sitä, miten nuoren fyysinen suorituskyky kehittyy, ja kuten tässä tutkimuksessa on jo useampaankin otteeseen mainittu, jokainen nuori kehittyy omaan yksilölliseen tahtiinsa. Nuori, jonka fyysinen kehitys on jo vauhdissa, saattaa hyvinkin näyttää valmentajan silmissä ”paremmalta” tai ”valmiimmalta” jalkapalloilijalta kuin sellainen nuori, jonka kasvu ja kypsyminen on vielä edessäpäin. Jos kuitenkin piiri- tai muuhun joukkueeseen valintoja tehtäessä tärkeänä kriteerinä pidetään isoa kokoa tai fyysisiä valmiuksia, asetetaan pelaajat eriarvoiseen asemaan nimenomaan jalkapallotaitojen kannalta. Edellä mainitut ominaisuudet – ja niiden priorisoiminen – ovat yleensä liitännäisiä nopean aikavälin menestymiseen kilpailullisissa otteluissa, kuten esimerkiksi Piirijoukkue Cupissa tai maaootteluissa. Maajoukkuevalmentaja (alle 15-, alle 16- ja alle 17-vuotiaat) Kimmo Lipposen mukaan ainakin nuorimmissa ikäkausimaajoukkueissa kokonaisuus ratkaisee pelaajavalinnoissa, mutta täytyy muistaa, että valinnat ovat aina yksittäisen valmentajan tai valmennusryhmän tekemiä ja niitä mahtuu tutkittuun ikäryhmään (1985-2000 -syntyneet) monia ja monenlaisia.

Murrosikäisillä ja murrosiän kynnyksellä olevien nuorten erot pituuden ja painon suhteen ovat suuria. Valmentajien on hyvä huomioida, että kyseiset erot tasaantuvat vaihtelevasti pidemmällä tai lyhyellä aikavälillä. Voi olla, että kahdesta nuoresta se, joka 15-vuotiaana oli reilusti lyhyempi, onkin pian pidempi. Sama pätee myös jalkapallossa pituutta keskeisiin ominaisuuksiin, kuten nopeuteen. On olemassa monia esimerkkejä, joissa joukkueen sisäiset fyysisiin ominaisuuksiin liittyvät voimasuhteet heilahtelevat päällelleen lyhyen ajan sisällä erilaisten kehitystahtien ansiosta.

11.4 Luotettavuus ja toistettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta vähentää se seikka, että osaa pelaajista ei Uudenmaan piiristä saaduilla tiedoilla löytynyt Palloverkon rekisteristä. Piirijoukkuepelaajien osalta tilanne on

kuitenkin erittäin hyvä, sillä vain yhden piirijoukkueeseen valitun pelaajan tiedot jäivät löytämättä. Piirijoukkuekatsastusryhmiin kuuluneita pelaajia, joiden tietoja ei löytynyt, oli enemmän, yhteensä 28 pelaajaa. Tilastoitujen pelaajien kokonaismäärään (1217) lisättyinä käytettävissä oli yhteensä 1245 pelaajaa, joista lähes 98 prosentin syntymäajat olivat käytettävissä tutkimuksessa. Lisäksi edellä mainitut 28 pelaajaa jakautuivat tasaisesti kaikkiin katsastusikäluokkiin, joten yksittäisen ikäluokan osalta virhemarginaali jäi pieneksi.

Vuosien saatossa muuttuneet toimintamallit, kuten Piirijoukkue Cupin joukkue määrä ja osallistuva ikävaihe saattavat herättää myös kysymyksiä tutkimuksen luotettavuuden suhteen. Tämän tutkimuksen avulla haluttiin kuitenkin kerätä uusinta mahdollista dataa, joten pelkän C-15 –ikävaiheen tutkiminen olisi jättänyt viimeisimmät piirijoukkueet pois tutkimuksesta. Muutokset katsastusjärjestelmässä ovat myös vaikeuttaneet katsastuspelaajien löytämistä, sillä esimerkiksi FC Honka on useampana vuonna osallistunut Puma-liigaan (kappale 7.1) omalla joukkueellaan, eikä kaikkien näiden joukkueiden pelaajia ollut listattu samaan listaan muiden katsastuspelaajien kanssa. Vuoden 2010 Hongan Puma-liiga joukkueen tietoja ei löytynyt, mutta muiden vuosien osalta ne löytyvät katsastuspelaajien joukosta.

Syntyvyystilastojen vertailun kannalta luotettavuutta heikentävä tekijä on Uudenmaan piirin ja Uudenmaan maakunnan erilainen alueellinen jako. Uudenmaan piiriin kuuluu esimerkiksi osa Päijät-Hämettä, kuten Lahti, kun taas Helsinki on osa Uudenmaan maakuntaa, vaikka Palloliiton piirinä se toimii itsenäisesti. Syntyvyystilastot ovat työssä kuitenkin mukana lähinnä vain kurioositeettina, sillä niihin vertaaminen ei anna täysin luotettavaa kuvaa ikäjakaumasta.

Kansainvälinen jalkapalloliitto FIFA:n teettämää Big Count-pelaajamäärätilastoa on tutkimuksessa käytetty vertailtaessa eri maiden pelaajamääriä. Luotettavuuden kannalta ongelmallinen asia tilastossa on, että se on jo lähes 10 vuotta vanha, vuodelta 2006 ja tässä ajassa pelaajamäärät ovat varmasti muuttuneet jonkin verran. Uudempaa tilastoa ei kuitenkaan pelaajamääristä ole ollut saatavilla, sillä yli 250 miljoonan pelaajan laskeminen ei ole aivan vaivatonta, edellinen vastaava tilasto onkin vuodelta 2000. (FIFA 2006.)

Tutkimuksen luotettavuutta puoltaviin seikkoihin lukeutuu suhteellisen iso otanta, tutkittuna ajanjaksona yhtä vaille kaikki 342 piirijoukkueisiin valittua pelaajaa sekä 98 prosenttia 1245 tutkittuna ajanjaksona katsastustapahtumiin osallistuneista pelaajista. Otanta on riittävän suuri johtopäätösten muodostamiseen tutkimuksen pohjalta. Johtopäätöksiä teh-

dessä tulee kuitenkin käyttää nimenomaan kokonaiskuva, sillä yksittäinen 18 pelaajan piirijoukkue voi yksittäistapauksineen johtaa harhaan. Tutkimuksen luotettavuutta lisää myös Palloverkon tiedot, jotka voidaan luokitella erittäin luotettaviksi. Löytymättä jääneiden pelaajatietojen kohdallakaan kyse ei ollut Palloverkon ongelmista, vaan nimitietojen eriävästä kirjoitusasusta piirin ja Palloverkon välillä.

Käytännössä jokaisen pelaajan tiedot on tarkistettu kahteen kertaan ennen niiden tilastoinnista itse tutkimukseen, näin mahdollinen virhekkäisten aiheuttama luotettavuusongelma on suljettu pois. Tutkimuksen työstövaiheessa jokaisen pelaajan tutkimukseen käytettävät tiedot taulukoitiin ja otettiin talteen – näin tutkimuksen luotettavuuden tarkastaminen jälkikäteen toistomenetelmällä on mahdollista. Tutkittujen pelaajien tiedot ovat tallennettu ja käytössä tutkimuksen luotettavuuden arviointiin tai tuleviin tutkimuksiin samasta aihepiiristä toimeksiantajan luvalla.

12 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Kerätystä materiaalista on mahdollista tutkia seurojen katsastustapahtumiin lähettämiä pelaajia ja heidän syntymäaikojensa jakautumista. Näin voidaan saada parempaa tietoa potentiaalin tunnistamisesta seuratasolla. Saadun informaation perusteella seuroilla voisi olla mahdollisuus tarkastella omia valintakriteerejään ja sitä, osataanko seuroissa tunnistaa potentiaaliset pelaajat riittävän hyvin, jotta tulevaisuuden huippupelaajat pääsisivät mahdollisimman aikaisessa vaiheessa piiri-, alue- ja nuorisomaajoukkuevalmentajien tietoisuuteen.

Tutkimuksen aineisto mahdollistaa myös seurojen pelaajamassan ikäjakauman seuraamisen esimerkiksi ikäluokkien välisten erojen muodossa. Seura voi halutessaan vertailla piirijoukkuekatsastuksiin tai piirijoukkueisiin selvinneiden pelaajien ikäjakaumaa ja selvittää mahdollisia ”avainhetkiä” näiden pelaajapolussa. Esimerkiksi tutkimalla syntyvyysdel-tään alkuvuosipainotteisen ryhmän polkua, voi löytää jonkin tietyn valinnan, joka on ollut aiheuttamassa joukkueen ikäjakauman vääristymistä. Sen pohjalta voi miettiä tehtyjä toimenpiteitä ja tarvittaessa pyrkiä korjaamaan toimintamalleja toiminnan tehostamiseksi.

Tutkitusta pelaajamassasta ilmenee, että ”eliittijoukkueissa” – joiden pelaajista piirijoukkue pääosin kasataan – on enemmän alkuvuosipainotteisuutta, kuin joukkueissa, jotka ovat edenneet katsastusikään ilman useita joukkuevalintoja. Yksi mahdollinen jatkotutkimusai-he voisi olla lapsuusvaiheen joukkuevalintojen ja tasoryhmittelyn vaikutus joukkueen ikä-jakaumaan.

Tutkimuksessa esitetyissä syntyvyystaulukoissa ei huomioida maahanmuuttoa, joka on Uudenmaan alueella verrattain suurta. Maahanmuutto on muokannut monien Euroopan maiden jalkapallokulttuuria ja esimerkiksi Ruotsin, Saksan ja Sveitsin maajoukkueissa maahanmuuttotaustaisia pelaajia on paljon. Jatkotutkimusmahdollisuutena voisi tutkia maahanmuuton vaikutuksia ja mahdollisuuksia, sekä maahanmuuttajien valintoja piiri- ja maajoukkueisiin.

Tämä tutkimus rajattiin piirijoukkuepelaajiin, mutta myös maajoukkuepelaajien ikäja-kauman tutkiminen (tähtitarhasta A-maajoukkueeseen) olisi suomalaiselle jalkapallolle tärkeää, jotta saataisiin selville, missä ikävaiheissa suhteellinen ikävaikutus on vahvimmil-laan. Olisi myös tärkeää tutkia, että milloin ja miksi suhteellinen ikävaikutus tasaantuu ja esiintyykö sitä enää aikuisvaiheessa.

On oletettavaa, että myös tyttöpelajilla esiintyy suhteellista ikävaikutusta. Yksi mahdollinen jatkotutkimusaihe on suhteellinen ikävaikutus piiri- ja maajoukkueisiin valituilla tyttöpelajilla. Tuloksia vertaamalla voitaisiin selvittää, miksi suhteellinen ikävaikutus esiintyy voimakkaammin tytöillä kuin pojilla, tai toisinpäin. Näin voitaisiin verrata tyttö- ja poikapuolien erilaisia menetelmiä joukkuevalinnoista lähtien ja pohtia niiden osuutta joukkueiden ikäjakaumaan.

Lähteet

The Economics of Sports. 2013. Are UEFA Coaching Licences too expensive? Luettavissa: <http://www.sportseconomics.org/sports-economics/are-uefa-coaching-licences-too-expensive>. Luettu: 18.08.2014.

The Fédération Internationale de Football Association FIFA. 2006. The Big Count. Luettavissa: <http://www.fifa.com/worldfootball/bigcount/allplayers.html>. Luettu: 18.8.2014.

Gladwell, M. 2008. Kuka menestyy ja miksi. 1. painos. Docendo. Jyväskylä.

The Guardian. 2010. Football coach shortage paints bleak picture for England's future. Luettavissa: <http://www.theguardian.com/football/2010/jun/01/football-coach-shortage-england>. Luettu: 19.8.2014.

Hakkarainen, H. Fyysinen kehitys ja urheiluharrastus. Luettavissa: <http://www.skisport.fi/@Bin/5017/Fyysinenkehitysaurheiluharrastus-HarriHakkarainen.pdf>. Luettu: 3.2.2015.

Hakkarainen, H. 2009a. Lahjakkuus urheilussa. Teoksessa Hakkarainen, H., Jaakkola, T., Kalaja, S., Lämsä, J., Nikander, A. & Riski, J. Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. VK-Kustannus. Lahti. s. 71-102.

Hakkarainen, H. 2009b. Syntymän jälkeinen fyysinen kasvu, kehitys ja kypsyminen. Teoksessa Hakkarainen, H., Jaakkola, T., Kalaja, S., Lämsä, J., Nikander, A. & Riski, J. Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. VK-Kustannus. Lahti. s. 71-102.

Helsen, W. H., Van Winckel, J. & Williams, A. M. 2004. The relative age effect in youth soccer across Europe. Journal of Sports Sciences. 2005. 23(6). s.629-636.

Lipponen, K. 9.12.2014. Valmentaja, U17-, U16- ja U15-maajoukkueet. Suomen Palloliitto. Haastattelu. Helsinki.

Lähtitie, M. 2013. Vuonna 1995- syntyneiden jalkapallon maajoukkuepelaajien lahjakkuuden arviointi kuntotekijöiden sekä harjoitus- ja perhetaustan pohjalta. Liikuntapedagogiikan pro gradu- tutkielma. Jyväskylän yliopisto, liikuntapedagogiikan laitos. Jyväskylä.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2009. Varhaisnuoruuden kasvu ja kehitys – vanhempi nuoren kasvun tukena. Luettavissa: <http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/b88c49d45fba32a1c3a5d545063e5c75/1421761237/application/pdf/11828253/MLL%20-%20Varhaisnuoruuden%20kasvu%20ja%20kehitys.pdf>. Luettu: 20.1.2015.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry 2015. Lapsen ja nuoren temperamentti ja persoonallisuus. Luettavissa: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/lapsen-temperamentti/. Luettu: 20.1.2015.

Mero, A. 2007a. Lapsen ja nuoren elimistön kasvu ja kehitys. Teoksessa Mero, A., Nummela, A., Keskinen, K. & Häkkinen, K. Urheiluvalmennus. VK-Kustannus. Lahti. s. 11-36.

Mero, A. 2007b. Urheilulahjakkuuksien etsintä. Teoksessa Mero, A., Nummela, A., Keskinen, K & Häkkinen, K. Urheiluvalmennus. VK-Kustannus. Lahti. s. 400-409.

Mujika, I., Vaeyens, R., Matthys, S. P. J., Santisteban, J., Goiriena, J & Philippaerts, R. 2009. The relative age effect in a professional football club setting. *Journal of Sports Sciences*. 2009. 27 (11). s.1153-1158.

Nikander, A. 2009. Lapsen ja nuoren psyykinen kehitys. Teoksessa Hakkarainen, H., Jaakkola, T., Kalaja, S., Lämsä, J., Nikander, A. & Riski, J. Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. VK-Kustannus. Lahti. s. 103-123.

Räisänen, T. 3.3.2015. Nuorisosihteeri. Uudenmaan piiri. Haastattelu. Vantaa.

Sami Hyypiä Akatemia. Kehittymisen seuranta. Luettavissa: <http://www.samihyypiaakatemia.fi/kehittymisenseuranta/tapahtumiensisalto>. Luettu: 13.4.2015

Suomisanakirja. Potentiaalın määritelmä. Luettavissa: <http://www.suomisanakirja.fi/potentiaali>. Luettu: 24.2.2015.

Suomen Palloliitto ry. 2014. Palloliitto lyhyesti. Luettavissa: <http://www.palloliitto.fi/esittely/palloliitto-lyhyesti>. Luettu: 4.12.2014.

Suomen Palloliiton Uudenmaan piiri ry 2014. Piirin esittely. Luettavissa:
<http://www.palloliitto.fi/uusimaa/piiri/suomen-palloliiton-uudenmaan-piiri-ry>. Luettu:
5.12.2014.

Suomen Palloliitto ry 2010. Lajiprosessi. Luettavissa:
<http://www.palloliitto.fi/palloliitto/pelaajakehitys/lajiprosessi>. Luettu: 4.2.2015.

Suomen Palloliitto ry 2013. Palloliiton valmennuslinja. Luettavissa:
<http://www.palloliitto.fi/palloliitto/valmennuskeskus/palloliiton-valmennuslinja>. Luettu:
4.2.2015

Suomen Palloliitto ry 2015. Yhteiskuntavastuu. Luettavissa:
<http://www.palloliitto.fi/yhteiskuntavastuu>. Luettu: 11.2.2015.

Taanila, A. 2013. Ristiintaulukointi ja khiin neliö-testi. Luettavissa:
<https://tilastoapu.wordpress.com/tag/khiin-nelio/>. Luettu: 16.4.2015.

Uusikylä, K. 2013. Mitä on lahjakkuus? Teoksessa Kangaspunta, M. (toim.) Lahjakkuus lasten ja nuorten urheilussa – raportti. s. 5-8. Luettavissa:
<http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiIsIjIwMTMvMTIvMDkvMTVfMjlfMThfMjQzXzA5MTEwNF9MYWhqYWtrdXVzX2xhc3Rlbi9qYV9udW9ydGVuX3VyaGVpbHVzc2EucGRmIl1d/091104%20Lahjakkuus%20lasten%20ja%20nuorten%20urheilussa.pdf>. Luettu:
3.3.2015.

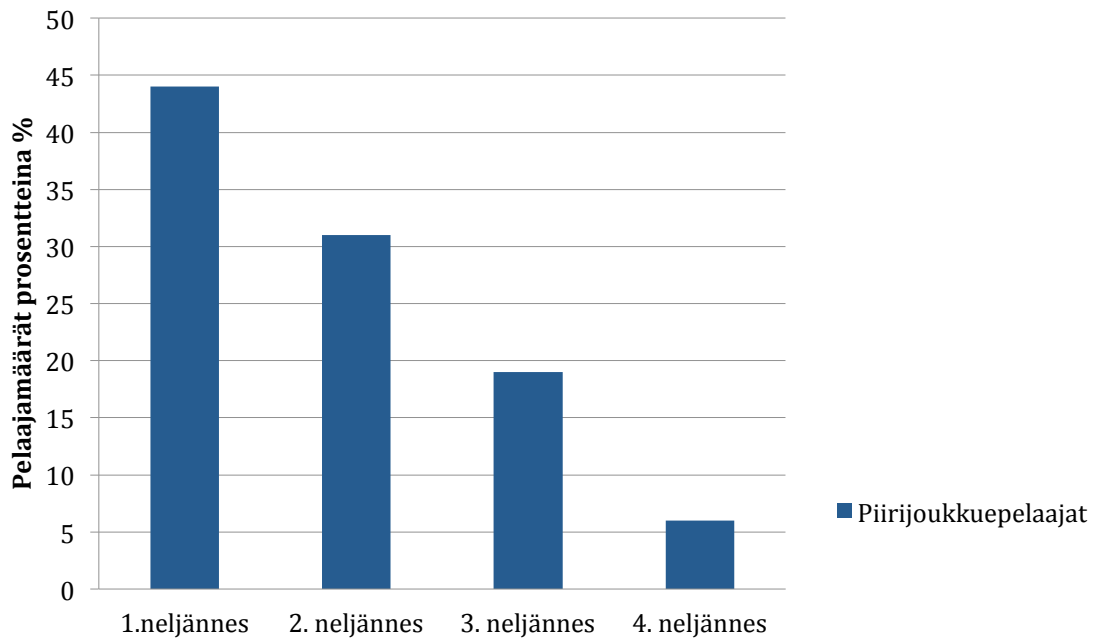
Valtiokonttori 2013. Monta ikää. Luettavissa: [http://www.valtiokonttori.fi/fi-FI/Virastoille_ja_laitoksille/Henkilostohallintoa_ja_johtamista_tukevat_palvelut/Johtamisen_ja_esimiestyon_tuki/lkajohtaminen/Mita_ika_on/Monta_ikaa\(45425\)](http://www.valtiokonttori.fi/fi-FI/Virastoille_ja_laitoksille/Henkilostohallintoa_ja_johtamista_tukevat_palvelut/Johtamisen_ja_esimiestyon_tuki/lkajohtaminen/Mita_ika_on/Monta_ikaa(45425)). Luettu: 9.9.2014

Viitanen, M. & Ukkonen, K. 2008. Jalkapallo. Teoksessa Hakkarainen, H. (toim.) Urheiluvien lasten ja nuorten fyysis-motorinen harjoittelu. Selvitysraportti. Nuori Suomi ry, Suomen Olympiakomitea ry & Suomen valmentajat ry. Luettavissa:
http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiIsIjIwMTMvMTIvMDkvMTRfNTlfMTRfODkzX0h5dmFfaGFyam9pdHRlbnVfQTR2ZWRvcy5wZGYiXV0/Hyva_harjoittelu_A4vedos.pdf. s. 40-42. Luettu: 13.4.2015.

Williams, A.M., & Reilly, T. 2000. Talent identification and development in soccer. Journal of Sports Sciences. 2000. 18. s. 657-667

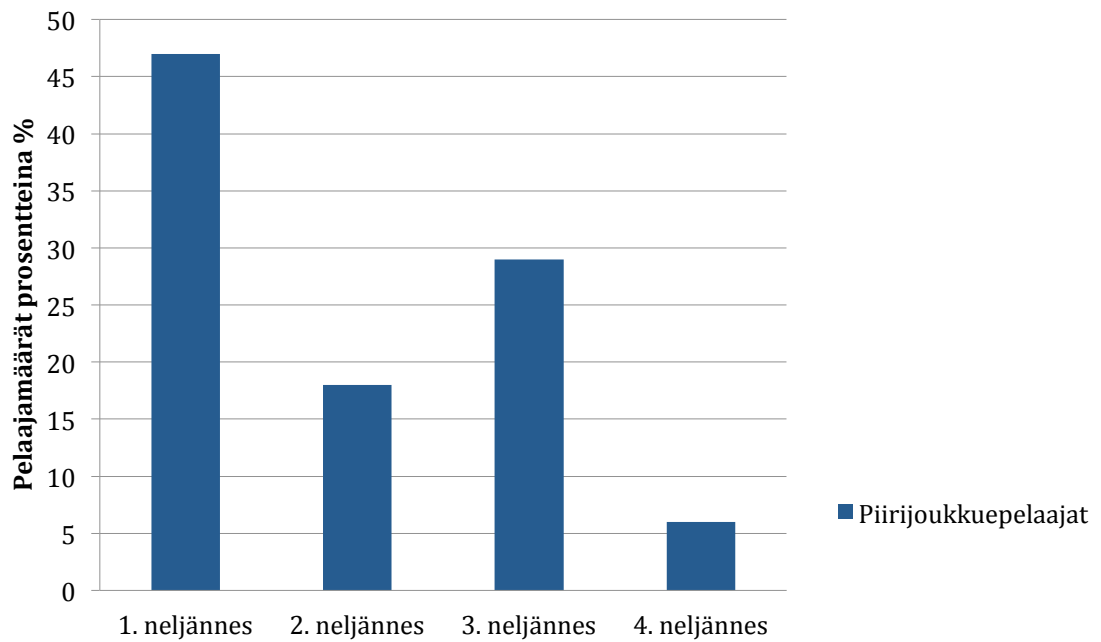
Liitteet

Liite 1. Vuoden 2000 C-15 –piirijoukkuepelaajat

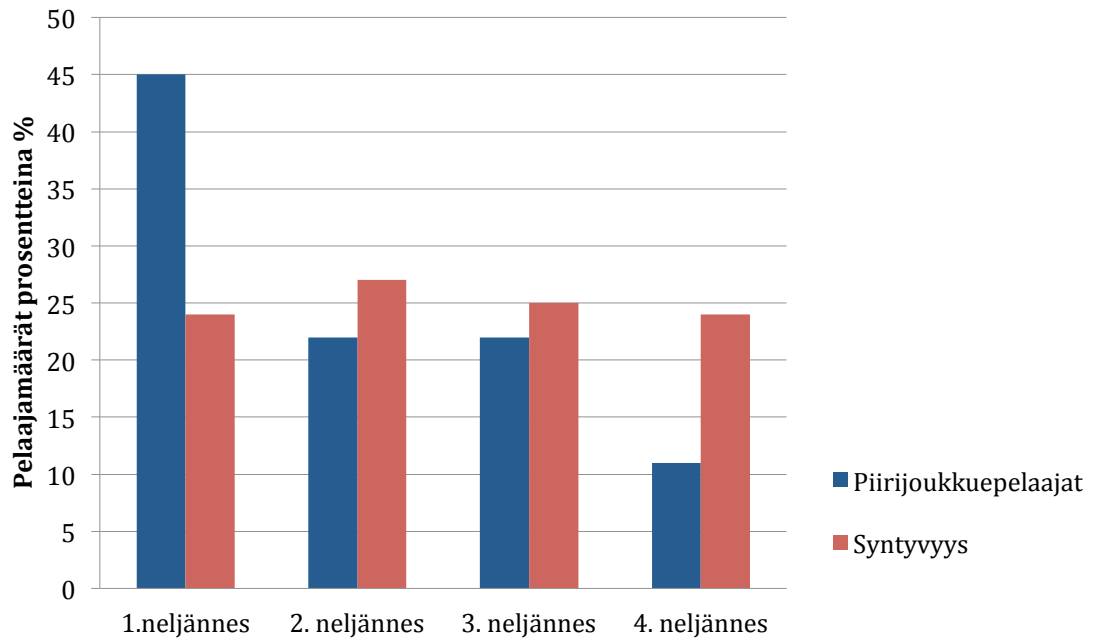
Vuonna 2000 Uudenmaan piiri muodosti 1985-syntyneiden C-15 piirijoukkueen 18 pelaajasta, joista mukaan tilastointiin pääsi 16. Yksi pelaaja oli mukana C-14-ikäisenä ja yhden tietoja ei löytynyt Palloverkon rekisteristä. Eniten pelaajia mahtui mukaan Hongasta, yhteensä seitsemän pelaajaa. Tilastoiduista pelaajista seitsemän (44%) on syntynyt ensimmäisellä vuosineljänneksellä, viisi (31%) toisella vuosineljänneksellä, kolme (19%) kolmannella vuosineljänneksellä ja yksi (6%) neljännellä vuosineljänneksellä.

Liite 2. Vuoden 2001 C-15 –piirijoukkuepelaajat

Vuonna 2001 Uudenmaan piiri muodosti 1986-syntyneiden C-15 –piirijoukkueen 18 pelaajasta, joista mukaan tilastointiin pääsi 17. Yksi pelaaja oli mukana C-14 –ikäisenä. Eniten pelaajia joukkueessa oli Hongasta, Kasiysistä ja Kuusysistä, neljä pelaajaa jokaisesta joukkueesta. Tilastoiduista pelaajista kahdeksan (47%) on syntynyt ensimmäisellä vuosineljänneksellä, kolme (18%) toisella vuosineljänneksellä, viisi (29%) kolmannella vuosineljänneksellä ja yksi (6%) neljännellä vuosineljänneksellä.

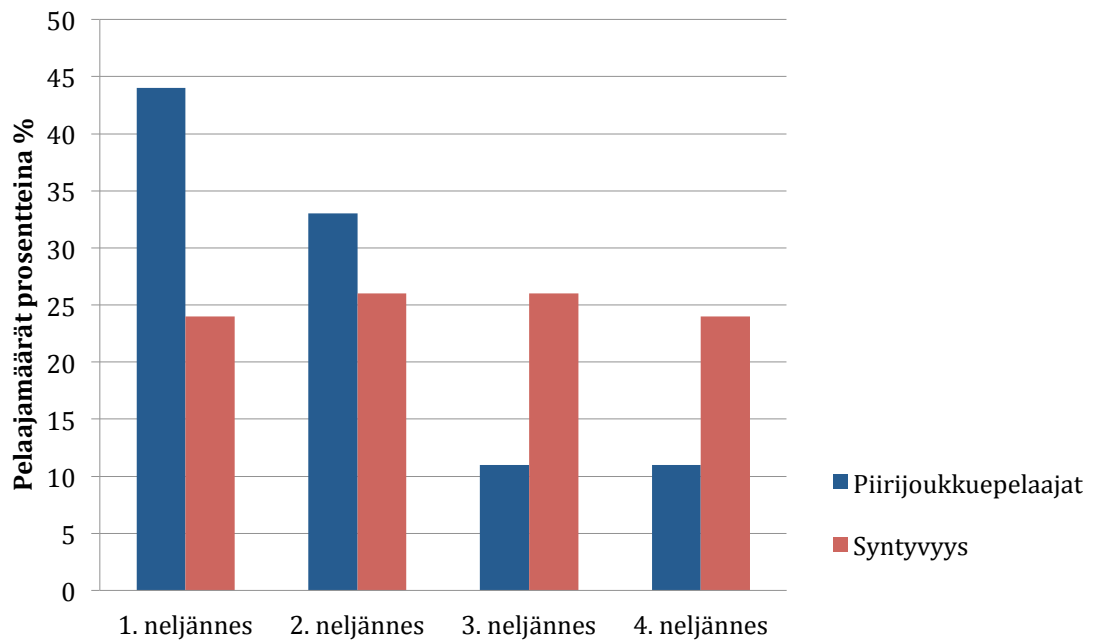
Liite 3. Vuoden 2002 C-15 –piirijoukkuepelaajat

Vuonna 2002 Uudenmaan piiri muodosti 1987-syntyneiden C-15 –piirijoukkueen 18 pelaajasta. Eniten pelaajia (kahdeksan) joukkueeseen valittiin FC Espoosta. Tilastoiduista pelaajista kahdeksan (45%) on syntynyt ensimmäisellä vuosineljänneksellä, neljä (22%) toisella vuosineljänneksellä, neljä (22%) kolmannella vuosineljänneksellä ja kaksi (11%) neljännellä vuosineljänneksellä.

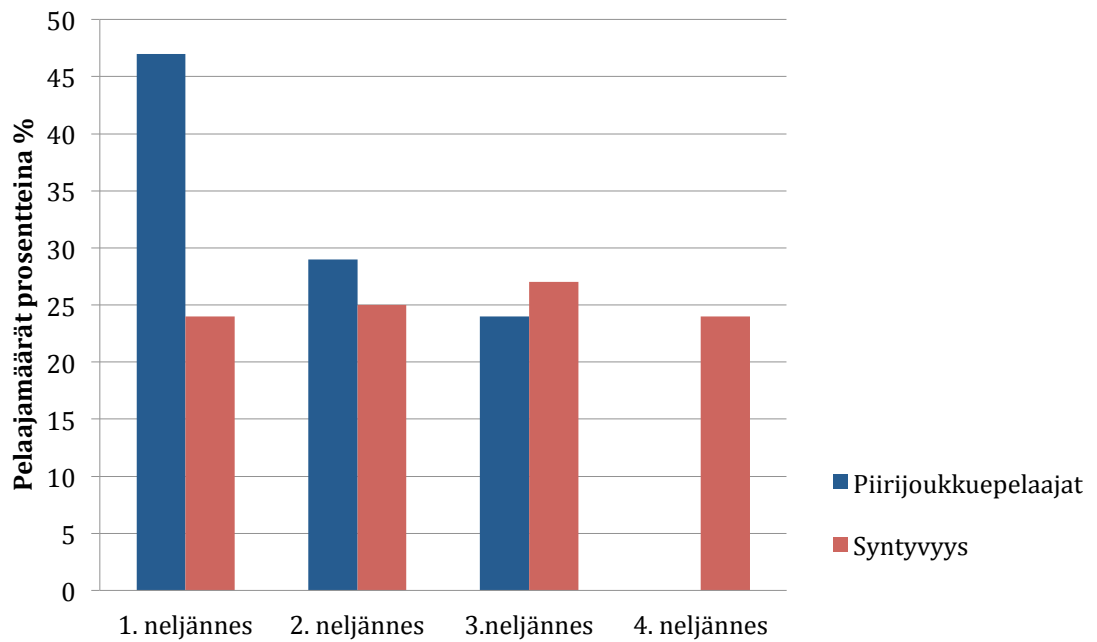

Liite 4. Vuoden 2003 C-15 -piirijoukkuepelaajat

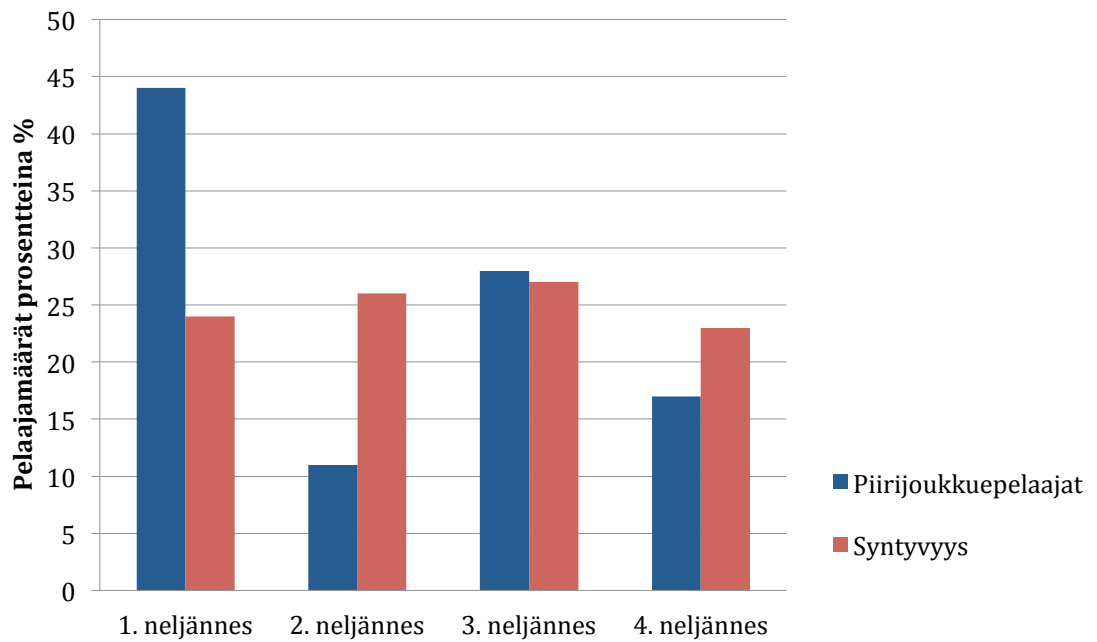
Vuonna 2003 Uudenmaan piiri muodosti 1988-syntyneiden C-15 –piirijoukkueen 18 pelaajasta. Eniten pelaajia joukkueeseen valittiin FC Reippaasta, yhteensä kuusi pelaajaa. Tilastoiduista pelaajista kahdeksan (44%) on syntynyt ensimmäisellä vuosineljänneksellä, kuusi (33%) toisella vuosineljänneksellä, kaksi (11%) kolmannella vuosineljänneksellä ja kaksi (11%) neljännellä vuosineljänneksellä.

Liite 5. Vuoden 2004 C-15 –piirijoukkuepelaajat

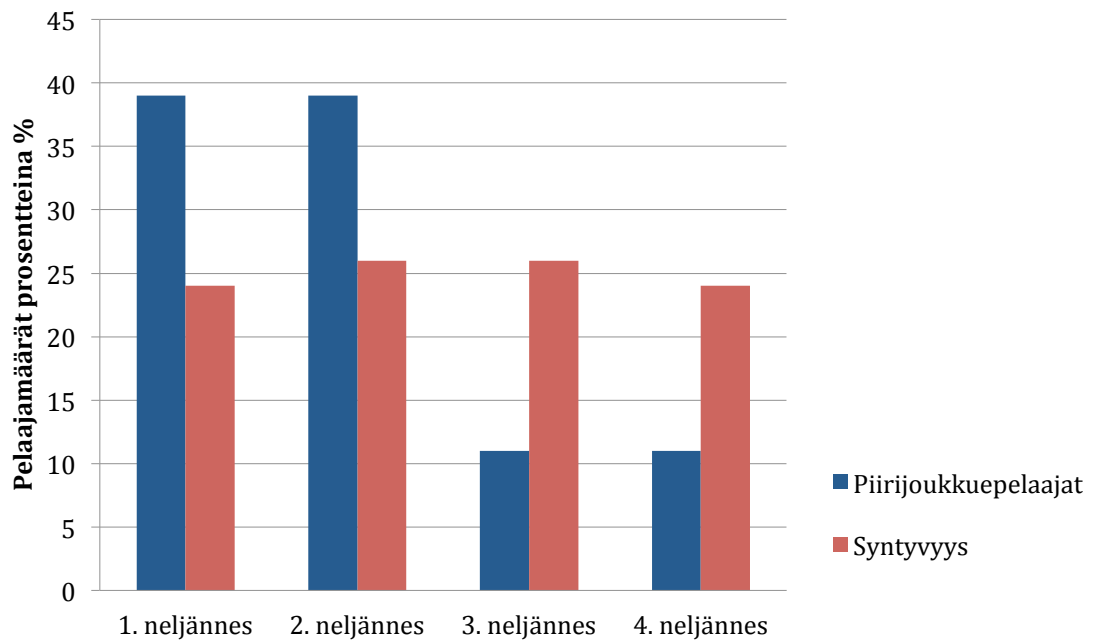
Vuonna 2004 Uudenmaan piiri muodosti 1989-syntyneiden C-15 –piirijoukkueen 17 pelaajasta. Eniten pelaajia (kahdeksan) joukkueeseen valittiin FC Hongasta. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä on syntynyt kahdeksan (47%) pelaajaa, toisella vuosineljänneksellä on syntynyt viisi (29%) pelaajaa ja kolmannella vuosineljänneksellä neljä (24%) pelaajaa. Neljännellä vuosineljänneksellä syntyneitä pelaajia joukkueeseen ei valittu.

Liite 6. Vuoden 2005 C-15 –piirijoukkuepelaajat

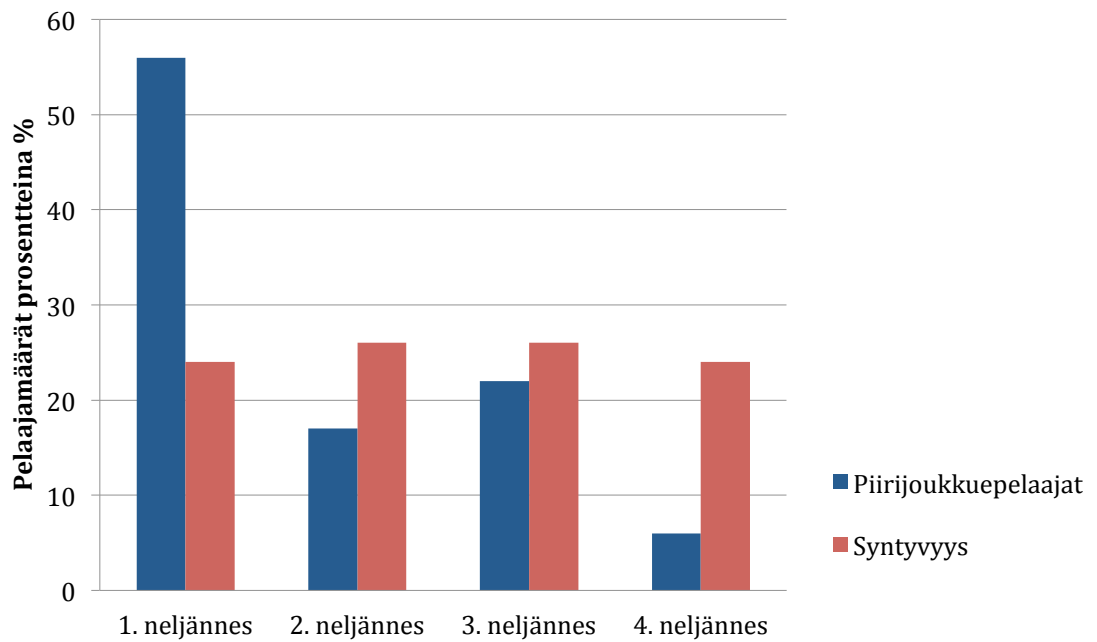
Vuonna 2005 Uudenmaan piiri muodosti 1990-syntyneiden C-15 –piirijoukkueen 18 pelaajasta. Eniten pelaajia (neljä) joukkueeseen valittiin FC Hongasta. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä syntyneitä pelaajia joukkueessa oli kahdeksan (44%), toisella vuosineljänneksellä syntyneitä kaksi (11%), kolmannella vuosineljänneksellä syntyneitä viisi (28%) ja neljännellä vuosineljänneksellä syntyneitä kolme (17%) pelaajaa.

Liite 7. Vuoden 2006 C-15 –piirijoukkuepelaajat

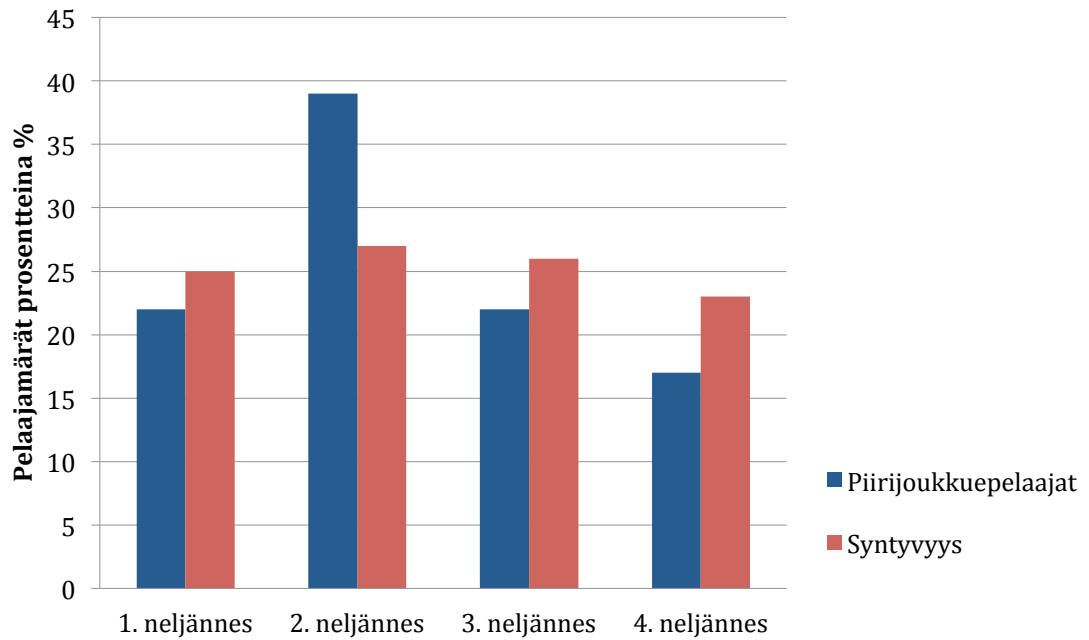
Vuonna 2006 Uudenmaan piiri muodosti 1991-syntyneiden C-15 –piirijoukkueen 18 pelaajasta. Eniten pelaajia joukkueeseen valittiin Hongasta ja HooGeesta, neljä kummastakin. Ensimmäisellä sekä toisella vuosineljänneksellä on syntynyt kummassakin seitsemän (39%) pelaajaa ja kolmannella sekä neljännellä vuosineljänneksellä on syntynyt kaksi (11%) pelaajaa.

Liite 8. Vuoden 2007 C-15 –piirijoukkuepelaajat

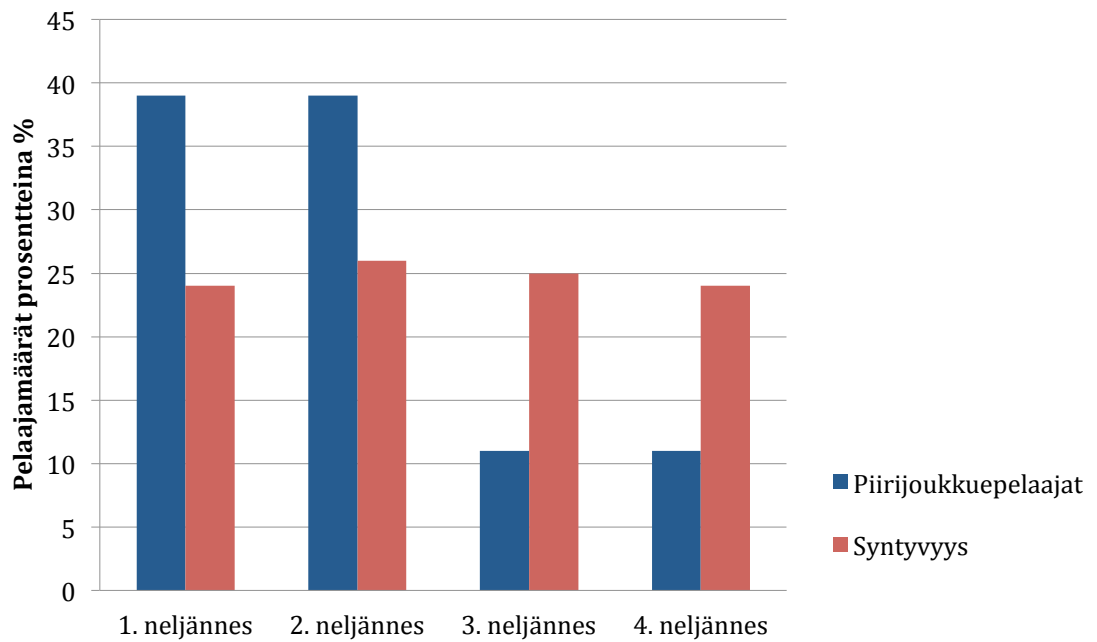
Vuonna 2007 Uudenmaan piiri muodosti 1992-syntyneiden C-15 –piirijoukkueen 18 pelaajasta. Eniten pelaajia joukkueeseen valittiin Hongasta, yhteensä seitsemän pelaajaa. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä syntyneitä on 10 (56%) pelaajaa, toisella vuosineljänneksellä syntyneitä on kolme (17%) pelaajaa, kolmannella vuosineljänneksellä syntyneitä on neljä (22%) pelaajaa ja neljännellä vuosineljänneksellä on syntynyt yksi (6%) pelaaja.

Liite 9. Vuoden 2008 C-15 –piirijoukkuepelaajat

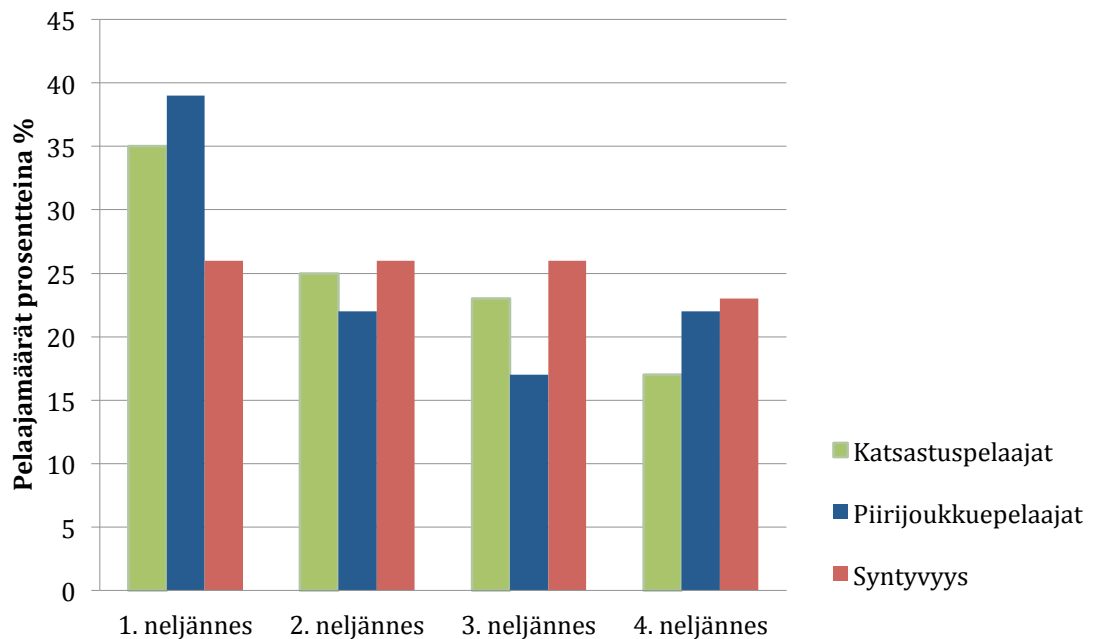
Vuonna 2008 Uudenmaan piiri muodosti 1993-syntyneiden C-15 –piirijoukkueen 18 pelaajasta. Eniten pelaajia joukkueeseen valittiin Hongasta, yhdeksän pelaajaa. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä on syntynyt neljä (22%) pelaajaa, toisella vuosineljänneksellä on syntynyt seitsemän (39%) pelaajaa, kolmannella vuosineljänneksellä on syntynyt neljä (22%) pelaajaa ja neljännellä vuosineljänneksellä on syntynyt kolme (17%) pelaajaa.

Liite 10. Vuoden 2009 C-15 -piirijoukkuepelaajat

Vuonna 2009 Uudenmaan piiri muodosti 1994-syntyneiden C-15 –piirijoukkueen 18 pelaajasta. Eniten pelaajia joukkueeseen valittiin Hongasta, yhteensä seitsemän pelaajaa. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä on syntynyt seitsemän (39%) pelaajaa, samoin toisella. Kolmannella ja neljännellä vuosineljänneksellä syntyneitä pelaajia valittiin joukkueeseen yhtä monta, kaksi (11%) kummastakin.

Liite 11. Vuoden 2010 C-15 –katsastus- ja piirijoukkuepelaajat

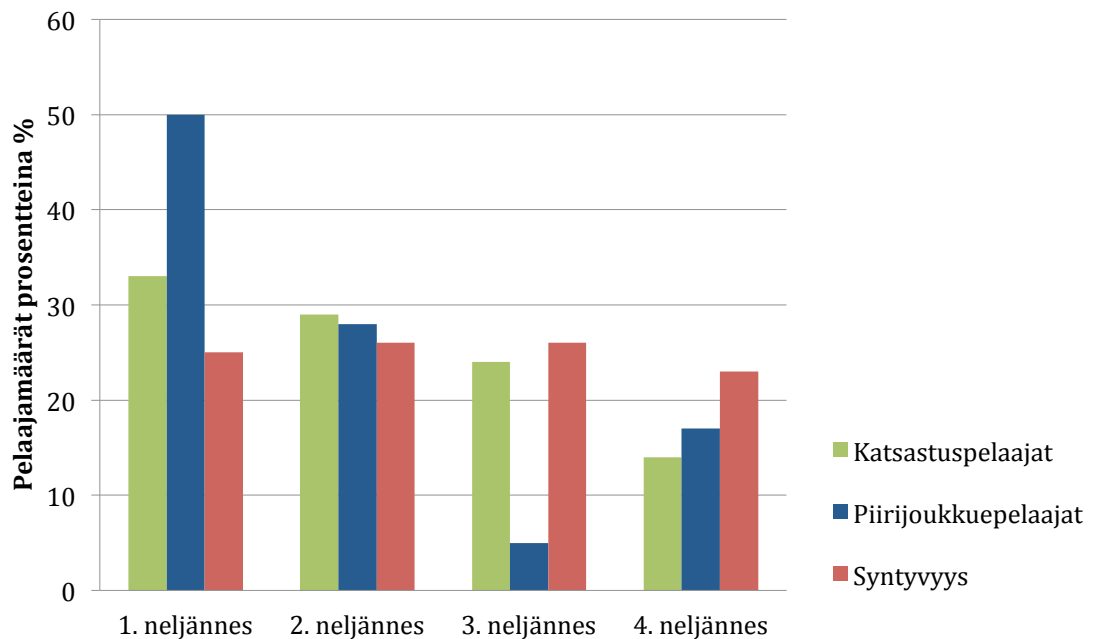
Vuonna 2010 Uudenmaan piiri muodosti 1995-syntyneiden C-15 –piirijoukkueen 18 pelaajasta. Eniten pelaajia joukkueeseen valittiin FC Hongasta, yhteensä 12 pelaajaa. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä on syntynyt seitsemän (39%) pelaajaa, toisella vuosineljänneksellä on syntynyt neljä (22%) pelaajaa, kolmannella vuosineljänneksellä on syntynyt kolme (17%) pelaajaa ja neljännellä vuosineljänneksellä on syntynyt neljä (22%) pelaajaa.

Piirijoukkuekatsastusryhmään kuuluneita pelaajia oli 186, joista yksi oli mukana C-14 –ikäisenä ja yhden tietoja ei Palloverkosta löytynyt. Tilastointiin pääsi mukaan 184 pelaajaa, joista 64 (35%) on syntynyt ensimmäisellä vuosineljänneksellä, 47 (26%) toisella vuosineljänneksellä, 42 (23%) kolmannella vuosineljänneksellä ja 31 (17%) neljännellä vuosineljänneksellä.

Vuonna 2010 FC Honka osallistui omalla joukkueellaan Puma-liigaan, johon joukkueet rakennettiin katsastustapahtumien perusteella. Näin ollen Hongan pelaajat eivät osallistuneet piirin katsastustapahtumiin. Tietoja Hongan Puma-liiga –joukkueesta ei ollut saatavilla.

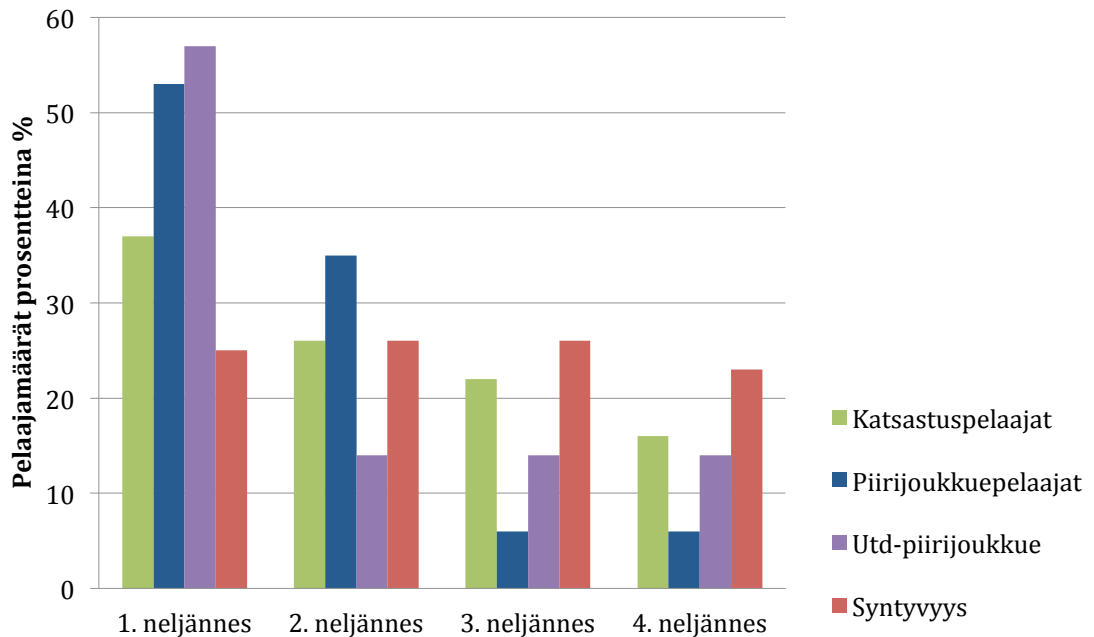
Liite 12. Vuoden 2011 C-15 –katsastus- ja piirijoukkuepelaajat

Vuonna 2011 Uudenmaan piiri muodosti 196-syntyneiden C-15 –piirijoukkueen 18 pelaajasta. Eniten pelaajia joukkueeseen valittiin FC Hongasta, yhteensä kymmenen pelaajaa. Joukkueeseen valituista pelaajista ensimmäisellä vuosineljänneksellä on syntynyt yhdeksän (50%) pelaajaa, toisella vuosineljänneksellä viisi (28%) pelaajaa, kolmannella vuosineljänneksellä yksi (5%) pelaaja ja neljännellä vuosineljänneksellä kolme (17%) pelaajaa.

Piirijoukkuekatsastusryhmään kuuluneita pelaajia oli 206, joista kuuden pelaajan tietoja ei Palloverkosta löytynyt ja neljä pelaajaa oli mukana C-14 –ikäisenä. Mukaan tilastointiin päässeistä 196 pelaajasta 65 (33%) on syntynyt ensimmäisellä vuosineljänneksellä, toisella vuosineljänneksellä on syntynyt 57 (29%) pelaajaa, kolmannella vuosineljänneksellä 46 (24%) ja neljännellä vuosineljänneksellä on syntynyt 28 (14%) pelaajaa.

Liite 13. Vuoden 2011 C-14 –katsastus- ja piirijoukkuepelaajat

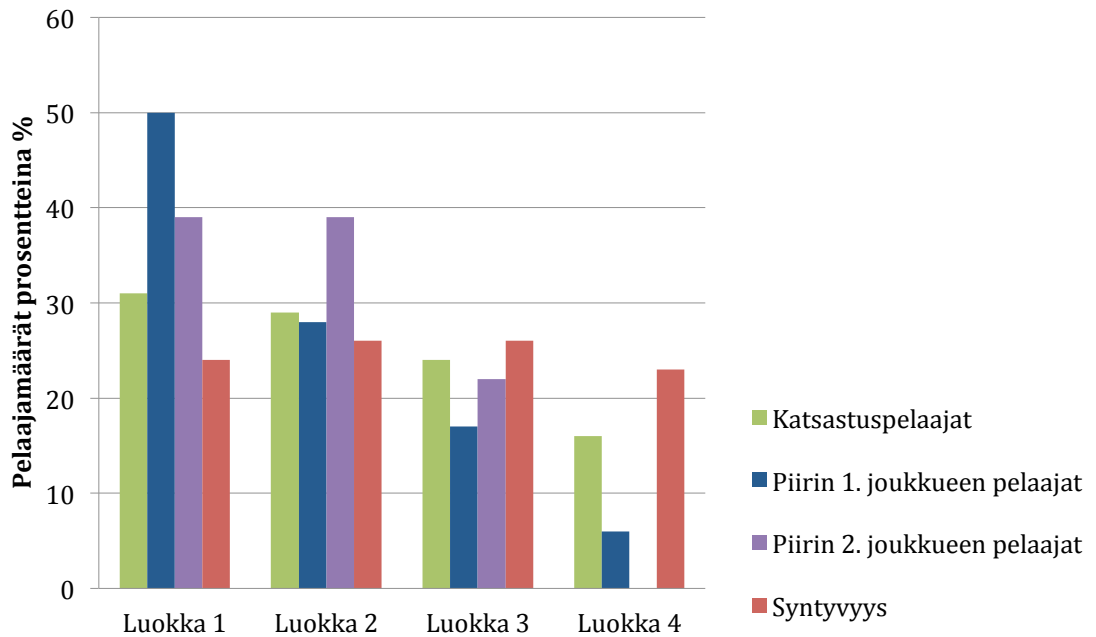

Vuonna 2011 Uudenmaan piiri muodosti myös oman, 1997-syntyneiden C-14 – piirijoukkueen 18 pelaajasta, joista yksi oli D-13 -ikäinen. Eniten pelaajia joukkueeseen valittiin FC Hongasta ja FC Kuusysistä, kuusi pelaajaa kummastakin seurasta. Tilastointiin mukaan otetuista 17 pelaajasta yhdeksän (53%) on syntynyt ensimmäisellä vuosineljänneksellä, kuusi (35%) pelaajaa toisella vuosineljänneksellä ja yksi (6%) pelaaja sekä kolmannella että neljännellä vuosineljänneksellä.

Uudenmaan piiri muodosti myös yhteistyössä Helsingin piirin kanssa Uusimaa/Helsinki United –piirijoukkueen, johon Uudenmaan piiristä valittiin kahdeksan pelaajaa, näistä yksi oli D-13 –ikäinen. Eniten pelaajia joukkueeseen valittiin FC Hongasta, kaksi pelaajaa. Tilastointiin otetuista seitsemästä pelaajasta neljä (57%) on syntynyt ensimmäisellä vuosineljänneksellä ja yksi (14%) jokaisella kolmella seuraavalla vuosineljänneksellä.

Piirijoukkuekatsastusryhmään valittiin 181 pelaajaa, joista viiden tietoja Palloverkosta ei löytynyt ja yksi oli D-13 –ikäinen. Tilastointiin mukaan otetuista 175 pelaajasta 64 (37%) on syntynyt ensimmäisellä vuosineljänneksellä, 45 (26%) pelaajaa on syntynyt toisella vuosineljänneksellä, kolmannella vuosineljänneksellä on syntynyt 38 (22%) pelaajaa ja neljännellä vuosineljänneksellä on syntynyt 28 (16%) pelaajaa.

Liite 14. Vuoden 2012 C-14 –katsastus- ja piirijoukkuepelaajat

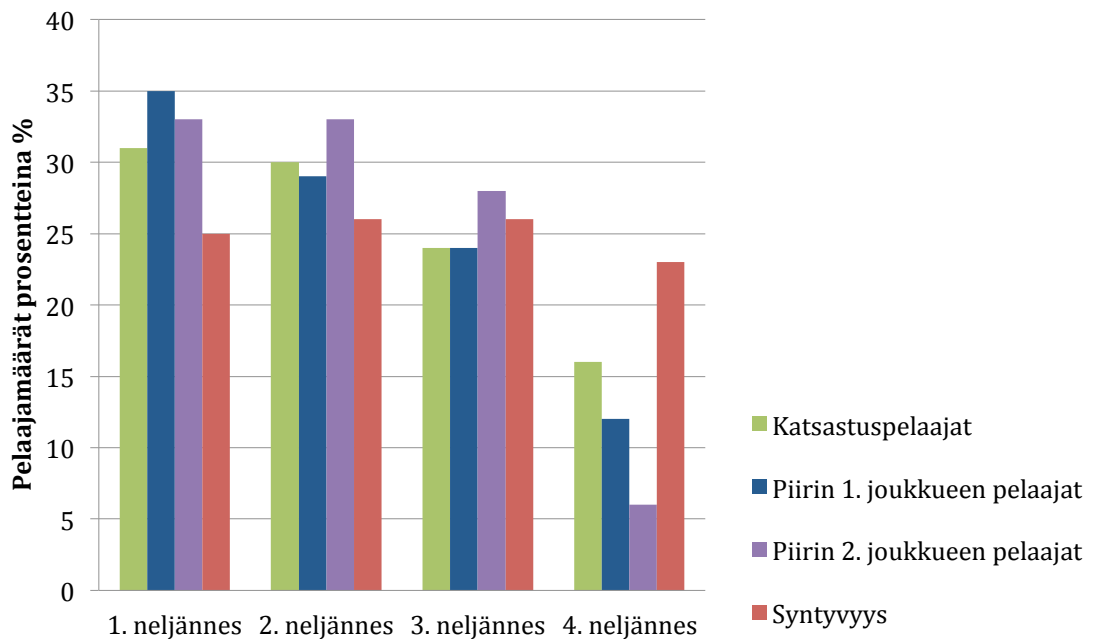

Vuonna 2012 Uudenmaan piiri muodosti kaksi 1998-syntyneiden C-14 –piirijoukkuetta. 1. joukkueeseen valittiin 18 pelaajaa, joista eniten (viisi) tuli FC Hongasta. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä syntyneitä on yhdeksän (50%) pelaajaa, toisella vuosineljänneksellä on syntynyt viisi (28%) pelaajaa, kolmannella vuosineljänneksellä on syntynyt kolme (17%) ja neljännellä vuosineljänneksellä on syntynyt yksi (6%) pelaaja.

Piirin 2. joukkueeseen valittiin niin ikään 18 pelaajaa, joista eniten (kolme kummastakin) pelaajia tuli FC Espoosta ja FC Hongasta. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä syntyneitä pelaajia on seitsemän (39%), samoin toisella vuosineljänneksellä syntyneitä. Kolmannella vuosineljänneksellä syntyneitä pelaajia on neljä (22%). Neljännellä vuosineljänneksellä syntyneitä pelaajia ei joukkueeseen valittu.

Piirijoukkuekatsastusryhmään kuului 231 pelaajaa, joista yksi on D-13 –ikäinen ja kymmenen tietoja ei Palloverkosta löytynyt. Mukaan tilastointiin päässeistä 220 pelaajasta 68 (31%) on syntynyt ensimmäisellä vuosineljänneksellä, 64 (29%) on syntynyt toisella vuosineljänneksellä, 52 (24%) on syntynyt kolmannella vuosineljänneksellä ja 36 (16%) neljännellä vuosineljänneksellä.

Liite 15. Vuoden 2013 C-14 –katsastus- ja piirijoukkuepelaajat

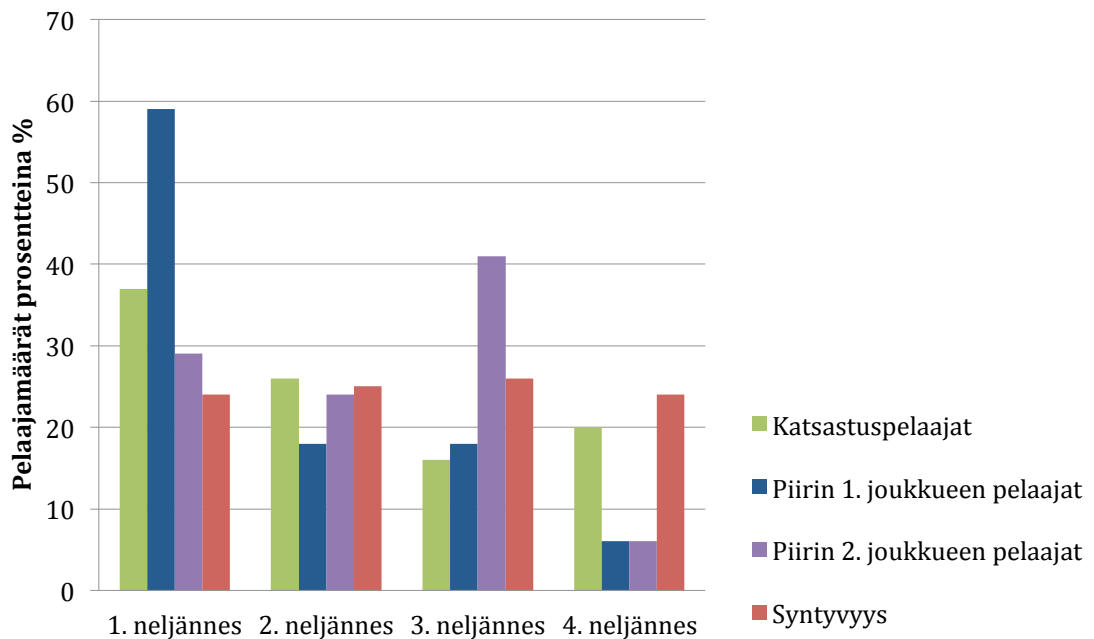

Vuonna 2013 Uudenmaan piiri muodosti kaksi 1999-syntyneiden C-14 –piirijoukkuetta. 1. joukkueeseen valittiin 18 pelaajaa, joista yksi D-13 –ikäinen. Eniten pelaajia (viisi) joukkueeseen valittiin FC Espoosta. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä syntyneitä pelaajia joukkueeseen valittiin kuusi (35%), toisella vuosineljänneksellä syntyneitä viisi (29%), kolmannella vuosineljänneksellä syntyneitä neljä (24%) ja neljännellä vuosineljänneksellä syntyneitä pelaajia kaksi (12%).

Piirin 2. joukkueeseen valittiin niin ikään 18 pelaajaa. Eniten pelaajia joukkueeseen valittiin FC Hongasta ja FC Espoosta, kolme kummastakin. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä on syntynyt kuusi (33%) pelaajaa, toisella vuosineljänneksellä kuusi (33%) pelaajaa, kolmannella vuosineljänneksellä viisi (28%) pelaajaa ja neljännellä vuosineljänneksellä yksi (6%) pelaaja.

Piirijoukkuekatsastusryhmään kuuluneita pelaajia oli 244, joista yksi on D-13 –ikäinen ja viiden tietoja ei Palloverkosta löytynyt. Mukaan tilastointiin pääsi näin ollen 238 pelaajaa, joista ensimmäisellä vuosineljänneksellä on syntynyt 73 (31%), toisella vuosineljänneksellä 71 (30%), kolmannella vuosineljänneksellä 57 (24%) ja neljännellä vuosineljänneksellä 37 (16%).

Liite 16. Vuoden 2014 C-14 –katsastus- ja piirijoukkuepelaajat

Vuonna 2014 Uudenmaan piiri muodosti kaksi 2000-syntyneiden C-14 –piirijoukkuetta. 1. joukkueeseen valittiin 18 pelaajaa, joista yksi D-13 –ikäinen. Eniten pelaajia joukkueeseen valittiin FC Hongasta, yhteensä viisi pelaajaa. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä syntyneitä pelaajia joukkueeseen valittiin 10 (59%), toisella vuosineljänneksellä syntyneitä kolme (18%) pelaajaa, kolmannella vuosineljänneksellä syntyneitä kolme (18%) ja yksi (6%) neljännellä vuosineljänneksellä syntynyt pelaaja.

Piirin 2. joukkueeseen valittiin myös 18 pelaajaa, joista yksi D-13 –ikäinen. Eniten pelaajia joukkueeseen valittiin FC Hongasta ja FC Espoosta, kolme pelaajaa kummastakin. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä syntyneitä pelaajia joukkueeseen valittiin viisi (29%), toisella vuosineljänneksellä syntyneitä neljä (24%) pelaajaa, kolmannella vuosineljänneksellä seitsemän (41%) pelaajaa ja neljännellä vuosineljänneksellä syntyneitä valittiin yksi (6%).

Piirijoukkuekatsastusryhmään kuului 206 pelaajaa, joista yhden tietoja ei Palloverkosta löytynyt ja yksi on D-13 –ikäinen. Tilastointiin mukaan pääsi 204 pelaajaa, joista ensimmäisellä vuosineljänneksellä on syntynyt 76 (37%) pelaajaa, toisella vuosineljänneksellä 54 (26%) pelaajaa, kolmannella vuosineljänneksellä 33 (16%) pelaajaa ja neljännellä vuosineljänneksellä 41 (20%) pelaajaa.